

Регламент за изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

Приет от Норвежкото министерство на външните работи съгласно чл. 10.5 от Споразумението между Кралство Норвегия и Европейския съюз за финансов механизъм на Норвегия за периода 2014–2021 г., на 23 септември 2016 г., изм. на 09 декември 2021 г. и на 29 април 2022 г.

Съдържание

Глава 1 Общи разпоредби	6
Член 1.1 Предмет	6
Член 1.2 Цели	6
Член 1.3 Принципи на изпълнение	6
Член 1.4 Принцип на сътрудничество	6
Член 1.5 Правна рамка	6
Член 1.6 Определения	7
Член 1.7 Видимост	9
Член 1.8 Финансов принос	9
Член 1.9 Разходи на Норвегия	9
Член 1.10 Разходи за управление на държавата бенефициер	10
Член 1.11 Ресурси за резерва	10
Член 1.12 Изпълнение на специфични проекти, избрани в рамките на Норвежкия финансовия механизъм 2009-2014 г.	10
Глава 2 Стратегически подход	10
Член 2.1 Приоритетни сектори	10
Член 2.2 Финансиране за Програмни партньори от държава донор	11
Член 2.3 Финансиране за Международни партньорски организации	11
Член 2.4 Фонд за регионално сътрудничество	11
Член 2.5 Меморандум за разбирателство	11
Член 2.6 Стратегически доклад	12
Член 2.7 Годишна среща	12
Глава 3 Информация и комуникация	13
Член 3.1 Общи разпоредби	13
Член 3.2 Отговорности на Националното координационно звено	13
Член 3.3 Отговорности на Програмния оператор	14
Глава 4 Двустранни отношения	14
Член 4.1 Общи принципи	14
Член 4.2 Съвместен комитет за двустранни фондове	14
Член 4.3 Партньорски програми с партньор от държава донор	15
Член 4.4 Комитет по сътрудничество	15
Член 4.5 Партньорски проекти с партньори от държава донор	16
Член 4.6 Фондове за двустранните отношения	16
Член 4.7 Използване на фондовете за двустранни отношения на програмно ниво	17
Глава 5 Системи за управление и контрол	17
Член 5.1 Общи принципи на системите за управление и контрол	17
Член 5.2 Определяне на национални институции	18

Член 5.3 Национално координационно звено	18
Член 5.4 Сертифициращ орган	19
Член 5.5 Одитен орган.....	20
Член 5.6 Програмен оператор.....	21
Член 5.7 Създаване на системи за управление и контрол	23
Глава 6 Програми	24
Член 6.1 Подготовка на програми.....	24
Член 6.2 Идейна концепция.....	24
Член 6.3 Програмно споразумение	25
Член 6.4 Размери на грантовете и минимален размер на проектните грантове	25
Член 6.5 Избор на предварително определени проекти.....	26
Член 6.6 Схеми за малки грантове в рамките на програма	27
Член 6.7 Финансови инструменти.....	27
Член 6.8 Споразумение за изпълнение по програма	28
Член 6.9 Изменение на програми	29
Член 6.10 Скрининг от Европейската комисия.....	30
Член 6.11 Годишен доклад за програмата	30
Член 6.12 Заключителен доклад за програмата	30
Член 6.13 Програми, ръководени от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от Норвегия	31
Глава 7 Избор на проекти.....	31
Член 7.1 Начини на избор	31
Член 7.2 Допустимост на Организаторите на проекти и проектните партньори.	32
Член 7.3 Покани за представяне на предложения	32
Член 7.4 Оценка на проекта и предоставяне на грантове	33
Член 7.5 Конфликт на интереси	34
Член 7.6 Договор по проекта	34
Член 7.7 Проектни партньори и партньорски споразумения	35
Глава 8 Допустимост на разходите.....	36
Член 8.1 Допустими разходи на програма	36
Член 8.2 Общи принципи на допустимостта на разходите.....	36
Член 8.3 Допустими преки разходи в проект.....	37
Член 8.4 Стандартни таблици на единичните разходи	38
Член 8.5 Непреки разходи в проекти (режийни)	38
Член 8.6 Закупуване на недвижим имот и земя.....	39
Член 8.7 Изключени разходи	40
Член 8.8 Допустими разходи съгласно фонда за двустранните отношения	40
Член 8.9 Стипендии и програми за мобилност	41
Член 8.10 Допустимост на разхода за управление, извършен от Програмен оператор...41	

Член 8.11 Техническа помощ за държавата бенефициер.....	43
Член 8.12 Доказателство за разход	44
Член 8.13 Период на допустимост на разходите в проекти.....	45
Член 8.14 Устойчивост на проекти	45
Член 8.15 Обществени поръчки	46
Член 8.16 Държавна помощ	46
Глава 9 Финансово управление	47
Член 9.1 Общи правила за плащанията	47
Член 9.2 Авансови плащания.....	47
Член 9.3 Междинни плащания	48
Член 9.4 Плащане на окончателния остатък	49
Член 9.5 Прогноза за очакваните заявления за плащания	49
Член 9.6 Използване на еврото	50
Член 9.7 Лихва	50
Член 9.8 Прозрачност и наличност на документи	50
Глава 10 Оценки.....	51
Член 10.1 Отговорности на държавите бенефициери	51
Член 10.2 Роля на Норвежкото министерство на външните работи.....	51
Глава 11 Външно наблюдение и одити	51
Член 11.1 Външно наблюдение	51
Член 11.2 Служба на главния одитор на Норвегия	52
Член 11.3 Одити и проверки на място, организирани от Норвежкото министерство на външните работи.....	52
Член 11.4 Достъп	52
Глава 12 Нередности	52
Член 12.1 Отговорности, свързани с нередностите.....	52
Член 12.2 Определение на нередностите.....	53
Член 12.3 Институции, които отговарят за докладването	53
Член 12.4 Регистър на нередностите.....	53
Член 12.5 Докладване на нередности	53
Член 12.6 Докладване на напредъка относно вече докладвани нередности.....	54
Член 12.7 Механизъм за оплаквания	54
Глава 13 Спиране на плащания, финансови корекции и възстановяване	55
Член 13.1 Спиране на плащания	55
Член 13.2 Финансови корекции.....	56
Член 13.3 Критерии за финансови корекции	56
Член 13.4 Процедура	57
Член 13.5 Възстановяване.....	57
Член 13.6 Общо спиране на плащания към държава бенефициер.....	58

Глава 14	Заклучителни разпоредби	58
Член 14.1	Език	58
Член 14.2	Отговорност	58
Член 14.3	Приложимо право и юрисдикция	59
Член 14.4	Изменения	59
Член 14.5	Отказ	59
Член 14.6	Влизане в сила	60

АНЕКСИ

Анекс 1	Допустими приоритетни сектори и програмни области
Анекс 2	Образец на Меморандум за разбирателство
Анекс 3	Информационни и комуникационни изисквания
Анекс 4	Образец на Споразумение за двустранен фонд
Анекс 5	Образец на Програмна идейна концепция
Анекс 6	Образец на Програмно споразумение
Анекс 7	Образец на Споразумение за техническа помощ Образец на Бюджета за техническа помощ
Анекс 8	Образец на очаквани заявления за плащания
Анекс 9	Образец на доклад за нередности

Глава 1 **Общи разпоредби**

Член 1.1 **Предмет**

1. Този Регламент се прилага към изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и е приет в съответствие с член 10 от Споразумението между Кралство Норвегия и Европейския съюз за финансов механизъм на Норвегия за периода 2014–2021 г. (оттук нататък наричано Споразумението).
2. Този Регламент предвижда основните правила относно Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. без с това да се засягат разпоредбите на Споразумението.

Член 1.2 **Цели**

Общите цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. са да допринесе за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейското икономическо пространство и да укрепи двустранните отношения между Норвегия и държавите бенефициери посредством финансова помощ по приоритетните сектори, посочени в параграф 1 от член 2.1.

Член 1.3 **Принципи на изпълнение**

1. Всички програми и дейности на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. се основават на общите ценности на уважение към човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, върховенство на закона, и уважение към правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.
2. Всички програми и дейности на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. се подчиняват на принципите на добро управление; те следва да бъдат основани на участие и приобщаване, отчетност, прозрачност, съобразяване с очакванията, ефективност и ефикасност. Следва да има нулева толерантност към корупцията.
3. Всички програми и дейности на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. следва да съответстват на устойчивото развитие, дългосрочния икономически растеж, социалното сближаване и защитата на околната среда.
4. Всички програми и дейности на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. следват подхода на резултатност и управление на риска.

Член 1.4 **Принцип на сътрудничество**

Целите на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. се следват в рамките на тясно сътрудничество между Норвегия и държавите бенефициери.

Член 1.5 **Правна рамка**

1. Този Регламент се тълкува във връзка със следните документи, които заедно с този Регламент и анексите към него, съставляват правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.:

- (а) Споразумението между Кралство Норвегия и Европейския съюз за финансов механизъм на Норвегия 2014–2021 г.;
- (б) Меморандума за разбирателство относно изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. (оттук нататък наричан „Меморандум за разбирателство“), сключен между Кралство Норвегия и държавата бенефициер;
- (в) програмните споразумения; и
- (г) насоки за изпълнение, приети от Норвежкото министерство на външните работи след консултиране с държавите бенефициери.

2. Държавата бенефициер осигурява свеждането до минимум на всякакви допълнителни разпоредби, приложими към изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. Правната рамка, спомената в параграф 1, има приоритет пред такива разпоредби.

Член 1.6 **Определения**

За целите на този Регламент, следните термини имат дадените им тук значения:

- (а) „Одитен орган“: национален публичен орган, функционално независим от Националното координационно звено, Сертифициращия орган и Програмния оператор, определени от държавата бенефициер и отговорни за проверката на ефективното функциониране на системата за управление и контрол.
- (б) „Сертифициращ орган“: национална публична институция, функционално независима от Одитния орган и Програмния оператор, определена от държавата бенефициер да удостоверява финансова информация.
- (в) „Партньорски проект с партньор от държава донор“: проект, изпълняван в тясно сътрудничество с партньор по проекта с основно местоположение в Норвегия.
- (г) „Програмен партньор от държава донор“: публична институция в Норвегия, определена от Норвежкото министерство на външните работи да консултира относно подготовката и/или изпълнението на програма, и/или да участва в изпълнението на програма.
- (д) [не се използва]
- (е) [не се използва]
- (ж) „Оценка“: системна, обективна и независима оценка на изработването, изпълнението и/или резултатите, постигнати в програми и проекти с цел определяне на относимостта, ефективността на последователността и съгласуваността, ефикасността, въздействията и устойчивостта на финансовия принос.
- (з) „Офис на Финансовия механизъм“ (наричан по-долу ОФМ): офисът, който подпомага Норвежкото министерство на външните работи при управлението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. Офисът на финансовия механизъм, който административно е част от Европейската асоциация за свободна търговия, отговаря за ежедневното изпълнение на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. от името на Норвежкото министерство на външните работи и служи като звено за контакт.
- (и) „Международна партньорска организация“ (наричана по-долу МПО): международна организация или орган или агенция към него, която/който участва в изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., определен от Норвежкото министерство на външните работи.
- (й) „Орган по нередностите“: национална публична институция, определен от държавата бенефициер да отговаря за подготовката и подаването на доклади за нередности от името

на Държавата бенефициер.

- (к) „Съвместен комитет за двустранни фондове”: комитет, създаден от държавата бенефициер за обсъждането на въпроси от двустранен интерес, вземането на решения относно използването на фонда за двустранните отношения и преглед на напредъка по изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. по отношение на постигането на целта за укрепване на двустранните отношения.
- (л) „Наблюдение”: наблюдението на изпълнението на програми и проекти, с цел да се осигури следването на договорените процедури, да се провери напредъка към договорените резултати и постижения и установяването на потенциални проблеми своевременно, така че да има възможност за коригиращо действие.
- (м) „Национално координационно звено”: национална публична институция, определена от държавата бенефициер да носи цялостната отговорност за постигане на целите на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и изпълнението на Меморандума за разбирателство.
- (н) „Неправителствена организация” (наричана по-долу НПО): неправителствена доброволческа организация, създадена като юридическо лице с нестопанска цел, независимо от местното, регионалното и централното управление, публични органи, политически партии и търговски организации. Религиозните институции и политическите партии не се смятат за неправителствени организации.
- (о) „Програма”: структура, която излага стратегия за развитие със съгласуван пакет от мерки, които да бъдат изпълнявани по време на проектите с подкрепата на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и насочени към постигане на договорените цели и резултати.
- (п) „Програмно споразумение”: споразумение между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено, което урежда изпълнението на конкретна програма.
- (р) „Програмен грант”: финансовият принос от Норвегия към дадена програма.
- (с) „Програмен оператор”: публична или частна институция, търговска или нетърговска, както и неправителствени организации, която носи отговорност за подготовката и изпълнението на програма.
- (т) „Програмен партньор”: публична или частна институция, търговска или нетърговска, както и неправителствени организации, международни организации или техни агенции или органи, които активно участват и ефективно допринасят за изпълнението на програма.
- (у) „Проект”: икономически неделима поредица от работи, с които се изпълнява точна техническа функция и която е с ясно установими цели, свързани с програмата, в рамките на която попада. Проектът може да включва един или повече подпроекти. Проектите се избират от Програмния оператор без това да засяга член 6.5.
- (ф) „Проектен договор”: споразумение между Програмния оператор и Организатора на проекта, което урежда изпълнението на конкретен проект.
- (х) „Проектен грант”: грант, предоставен от Програмния оператор на Организатора на проект за изпълнението на проект.
- (ц) „Проектен партньор”: физическо лице или юридическо лице, което активно участва и ефективно допринася за изпълнението на проект. Това лице има обща икономическа или обществена цел с Организатора на проекта, която се осъществява чрез изпълнението на този проект.
- (ч) „Организатор на проекта”: физическо или юридическо лице, което отговаря за започването, подготовката и изпълнението на проект.

- (ш) „Социални партньори”: представители на работодателски организации и синдикални организации.

Член 1.7 **Видимост**

Приносът на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. към общите цели, посочени в член 1.2, се представя на вниманието на обществеността в Европейското икономическо пространство. Всички субекти, ангажирани в изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., споделят отговорността за осъществяването на информационните и комуникационните дейности, в съответствие с принципа на пропорционалност, за да осигурят възможно най-широко разпространение на информацията, да повишат запознатостта и да засилят прозрачността на информацията за възможностите за финансиране, бенефициерите и постиженията.

Член 1.8 **Финансов принос**

1. В съответствие с член 2 от Споразумението, финансовият принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. е 1,253.7 милиона евро, който се предоставя за задължения на годишни траншове от 179.1 милиона евро за периода от 1 май 2014 г. до 30 април 2021 г., включително.
2. Годишните траншове за разпределяне се отнасят до средствата, които могат да бъдат предоставени по време на съответната година и след това за проекти, разходи по управление, техническа помощ и други разходи, свързани с изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

Член 1.9 **Разходи на Норвегия**

1. Следните разходи на Норвегия се покриват от финансовия принос:
 - (а) разходите за функционирането на Офиса на Финансовия механизъм;
 - (б) разходите, свързани с функциите на Норвежкото министерство на външните работи във връзка с Норвежкия финансов механизъм;
 - (в) разходите за одити, извършени от или от името на Службата на главния одитор на Норвегия;
 - (г) разходите, свързани с първоначалната оценка, наблюдението, оценката, отчитането и одитирането, извършвани от или от името на Норвежкото министерство на външните работи;
 - (д) разходите, свързани с комуникационните дейности и събития;
 - (е) финансиране за Програмните партньори от държава донор, посочени в член 2.2;
 - (ж) финансиране за Международни партньорски организации, посочени в член 2.3;
 - (з) разходите на Норвегия за програмна област „Социален диалог – достойни условия на труд”;
 - (и) всякакви други разходи, за които е взето решение от Норвежкото министерство на външните работи.
2. Разходите, посочени в параграф 1, са фиксирани на 7.5% от общата сума на финансовия принос.

Член 1.10

Разходи за управление на държавата бенефициер

Общите административни разходи, понесени от държавата бенефициер във връзка с изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., не се покриват от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. Специфичните разходи, които са необходими, ясно установими и пряко и изключително свързани с управлението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., могат да бъдат покрити чрез техническа помощ. Допустимостта на тези разходи е посочена в член 8.11.

Член 1.11

Ресурси за резерва

Норвегия и държавите бенефициери в Меморандума за разбирателство отделят резерв в размер на най-малко 5% от общото разпределение на държавата бенефициер. Не по-късно от 31 декември 2020 г., държавата бенефициер подава до Норвежкото министерство на външните работи предложение за разпределението на резерва в рамката на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., или под формата на нова програма, или като допълнение към съществуваща програма или програми. Норвежкото министерство на външните работи взема решение за разпределянето на резерва в съответствие с член 6.3 или параграф 6 от член 6.9, според случая. Норвегия може да отмени изискването за резерв по този параграф.

Член 1.12

Изпълнение на специфични проекти, избрани в рамките на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г.

Норвегия и държавите бенефициери могат да се договорят да отделят максимум 10% от общия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за финансиране на изпълнението на специфични проекти, избрани в рамката на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г. Общата сума на такъв резерв и проектите, които да бъдат финансирани от него, следва да бъдат потвърдени в Меморандума за разбирателство. Правилата на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г. се прилагат към изпълнението на такива проекти и окончателната дата на допустимост е не по-късно от 30 април 2017 г.

Глава 2

Стратегически подход

Член 2.1

Приоритетни сектори

1. С оглед постигане на целите, посочени в член 1.2, финансовият принос се предоставя за следните приоритетни сектори:

- (а) иновации, научни изследвания, образование и конкурентоспособност;
- (б) социално включване, заетост на младите хора и намаляване на бедността;
- (в) околна среда, енергетика, изменението на климата и нисковъглеродна икономика;
- (г) култура, гражданско общество, добро управление, основни права и свободи; и
- (д) правосъдие и вътрешни работи.

2. За да се осигури ефективно и целенасочено използване на финансовия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., неговото изпълнение е в съответствие с Анекс 1.

Член 2.2

Финансиране за Програмни партньори от държава донор

Предоставя се финансиране за участието на Програмни партньори от държава донор в изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. Офисът на Финансовия механизъм управлява финансирането.

Член 2.3

Финансиране за Международни партньорски организации

Предоставя се финансиране за участието на Международни партньорски организации при изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. Офисът на Финансовия механизъм управлява финансирането.

Член 2.4

Фонд за регионално сътрудничество

Глобалният фонд за регионално сътрудничество, посочен в Споразумението, се управлява от Офиса на Финансовия механизъм в съответствие с правилата, приети от Норвежкото министерство на външните работи.

Член 2.5

Меморандум за разбирателство

1. С цел да се осигури ефективно и целенасочено изпълнение, Норвегия сключва Меморандум за разбирателство с всяка държава бенефициер.

2. Меморандумът за разбирателство установява рамка за сътрудничество и съдържа следните елементи:

(а) определяне на националните институции, включени в изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., и установяване на техните функции в националните структури за управление и контрол (Анекс А към Меморандума за разбирателство).

(б) рамка за изпълнение (Анекс Б към Меморандума за разбирателство), която се състои от следните финансови и съдържателни параметри:

- (i) списък с договорени програми, финансов принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и от държавата бенефициер;
- (ii) определяне на програми, тяхната цел, основния им фокус, в зависимост от случая, размера на гранта, и размера на съфинансирането по програми, двустранните амбиции, както и специфични съображения, свързани с целеви групи, географски области или други въпроси;
- (iii) определяне на програмни оператори в зависимост от случая;
- (iv) определяне на програмни партньори от държава донор в зависимост от случая;
- (v) определяне на Международни партньорски организации в зависимост от случая;
- (vi) определяне на предварително определени проекти, които да бъдат включени в съответните програми.

3. Анекси А и Б могат да бъдат променяни чрез размяна на писма между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено.
4. Разпоредбите на Меморандума за разбирателство се тълкуват по начин, съгласуван с този Регламент.
5. В Анекс 2 е предоставен образец на Меморандум за разбирателство.

Член 2.6

Стратегически доклад

1. Националното координационно звено представя на Норвежкото министерство на външните работи годишен стратегически доклад за изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и на Финансовия механизъм на ЕИП 2014–2021 г., който обхваща всички програми и двустранни дейности, изпълнени в държавата бенефициер, с изключение на програми, управлявани от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или институции на Норвегия в съответствие с член 6.13. Стратегическият доклад формира основа за обсъждания на годишната среща и подлежи на одобрение от Норвежкото министерство на външните работи.
2. Стратегическият доклад следва образца, предоставен от Норвежкото министерство на външните работи, и предоставя оценка на приноса на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. по отношение на постигането на двете общи цели, описани в член 1.2, информация за това как общите ценности, посочени в член 1.3, са отразени в програмите, основните тенденции, които може да са засегнали контекста, в който се изпълняват програмите, и обобщение на основните рискове и предприетите смекчаващи мерки за справяне с тези рискове.
3. Стратегическият доклад се изготвя на английски език и се представя на Норвежкото министерство на външните работи най-малко два месеца преди провеждането на годишната среща, освен ако не бъде договорено друго. Норвежкото министерство на външните работи може да поиска допълнителна информация, когато представеният доклад е непълен или неясен. Националното координационно звено предоставя изискваната информация в срок от един месец и редактира доклада, където е подходящо.
4. Окончателният стратегически доклад се предоставя в срок от шест месеца от предоставянето на последния окончателен програмен доклад, но не по-късно от 31 август 2025 г.
5. Одобреният Стратегически доклад се публикува на интернет страницата на Националното координационно звено в срок от един месец от одобрението на Норвежкото министерство на външните работи.

Член 2.7

Годишна среща

1. Между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено се провежда годишна среща. Националното координационно звено отговаря за организирането на срещата и, когато е подходящо, организира посещения на място.
2. Чрез дерогация от параграф 1, Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено могат да се договорят да не организират годишна среща.
3. Годишната среща дава възможност на Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено да проверят напредъка, постигнат през предходните отчетни периоди, и да се договорят за мерките, които е необходимо да бъдат предприети. Годишната среща предоставя форум за обсъждане на въпроси от двустранен интерес.
4. Датата на годишната среща се договаря от Норвежкото министерство на външните работи и

Националното координационно звено най-малко четири месеца преди срещата.

5. Представителите на Одитния орган, Сертифициращия орган, Програмните оператори, Програмните партньори и членовете на Съвместния комитет за двустранни фондове, могат да бъдат поканени да присъстват на срещата.

6. Националното координационно звено отговаря за подготовката на проекта за дневния ред, който следва да отразява основните въпроси, посочени в Стратегическия доклад. Окончателният вариант на дневния ред се договаря между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено най-малко една седмица преди срещата.

7. Решенията, приети на годишната среща, се посочват в договорения протокол. Националното координационно звено отговаря за изготвянето на протокола от срещата, като обобщава основните точки и точките за действие, обсъждани на срещата и следващи структурата на дневния ред. Този протокол е ориентиран към решенията, последващите действия и задачите.

8. Протоколът се публикува на интернет страницата на Националното координационно звено в срок от един месец от договарянето на окончателния му вариант между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено.

Глава 3 **Информация и комуникация**

Член 3.1 **Общи разпоредби**

1. Държавите бенефициери, Програмните оператори, Организаторите на проекти и институциите, действащи като партньори в подготовката и/или изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., широко и ефективно разпространяват сред обществеността информация относно Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., неговите програми и проекти, като използват методи и инструменти за комуникация на подходящото ниво.

2. Информационните и комуникационни мерки се изпълняват в съответствие с този Регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

Член 3.2 **Отговорности на Националното координационно звено**

1. Националното координационно звено предоставя информация на обществеността относно съществуването в държавата бенефициер на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., неговите цели, изпълнение и цялостното му въздействие, както и, наред с другото, относно сътрудничеството с институциите от Норвегия. Тази информация се предоставя в съответствие с информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

2. Националното координационно звено извършва най-малко следното:

(а) изготвя и прилага комуникационна стратегия за Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.;

(б) организира най-малко три основни информационни дейности относно изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021;

(в) създава интернет сайт, предназначен за Норвежкия финансов механизъм и Финансовия механизъм на ЕИП 2014–2021 на езика(ците) на държавата бенефициер и на английски език;
и

(г) определя едно лице, което да отговаря за информацията и комуникацията, което координира

изпълнението на информационните и комуникационните дейности в държавата бенефициер. Това лице подпомага и действа като координатор за информационните и комуникационни дейности на Програмните оператори.

3. Националното координационно звено осигурява изпълнение от Програмните оператори на техните информационни и комуникационни задължения в съответствие с този Регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

4. Националното координационно звено осигурява всички институции, които участват в подготовката и/или изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в държавата бенефициер, да допринасят по подходящ начин за разпространението на информацията, посочена в параграф 1.

Член 3.3

Отговорности на Програмния оператор

1. Програмният оператор спазва информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3. Той предоставя информация на обществеността за съществуването, целите, изпълнението и постиженията на програмата, както и наред с останалото, за сътрудничеството с институциите от Норвегия.

2. Програмният оператор извършва най-малко следното:

(а) изготвя и прилага комуникационен план за програмата;

(б) организира най-малко две основни информационни дейности относно напредъка по програмата и нейните проекти; и

(в) създава нарочен интернет сайт или страница в рамките на програмата на езика (ците) на държавата бенефициер и на английски език.

3. Програмният оператор осигурява изпълнение от Организаторите на проекти и техните партньори на информационните и комуникационните им задължения в съответствие с този Регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

Глава 4

Двустранни отношения

Член 4.1

Общи принципи

1. С цел да се допринесе за общата цел за укрепване на отношенията между Норвегия и държавите бенефициери, подготовката и изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. се извършва в партньорство, когато е подходящо.

2. Партньорството може, наред с другото, да приеме формата на Партньорски програми и/или проекти с партньор от държава донор.

3. Отношенията между Норвегия и държавите бенефициери се укрепват и чрез изпълнението на дейности, насочени към увеличено стратегическо сътрудничество, нетуъркинг и обмен на знания между институции в Норвегия и в държавите бенефициери, и чрез други съвместни инициативи отвъд програмите, насочени към укрепване на отношенията между Норвегия и държавите бенефициери.

Член 4.2

Съвместен комитет за двустранни фондове

1. Националното координационно звено създава Съвместен комитет за двустранни фондове възможно най-скоро след подписването на Меморандума за разбирателство. Неговите задачи, наред с другото, включват:

- (а) обсъждане на въпроси от двустранен интерес, определяне на инициативи и преглед на цялостния напредък към постигане на целта за укрепване на двустранните отношения;
- (б) приемане на Работния план на фонда за двустранните отношения, който се обсъжда на годишната среща; и
- (в) определяне и разпределяне на двустранните фондове към програми от двустранен интерес.

2. Всякакви коментари по Работния план, направени на годишната среща, се вземат предвид от Съвместния комитет за двустранни фондове.

3. Съвместният комитет за двустранни фондове се председателства от Националното координационно звено и се състои от представители от Норвегия и на държавите бенефициери, включително на съответно министерство на външните работи.

4. Съвместният комитет за двустранни фондове се събира най-малко веднъж годишно, преди годишната среща.

5. Съставът, ролята и функционирането на Съвместния комитет за двустранни фондове се определя допълнително в Споразумението за двустранния фонд между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено. Образец на Споразумението за двустранния фонд е предоставен в Анекс 4.

6. Националното координационно звено в срок от два месеца от последния подпис на Меморандума за разбирателство предоставя на Норвежкото министерство на външните работи предложение за състава, ролята и функционирането на Съвместния комитет за двустранни фондове. Ако държавата бенефициер получи подкрепа и по Норвежкия финансов механизъм, и по Финансовия механизъм на ЕИП, двата месеца се броят от датата на последния подпис на Меморандума за сътрудничество, който е подписан последен.

Член 4.3

Партньорски програми с партньор от държава донор

1. Целта на партньорските програми с партньор от държава донор е да улеснят нетуъркинг, обмена, споделянето и пренасянето на знания, технологии и добри практики между публични институции в Норвегия и държавите бенефициери.

2. Норвегия определя чрез Меморандума за разбирателство един или повече Програмни партньори от държава донор за всяка програма, определени съгласно член 2, буква б), точка (iv) от член 2.5. Програмни партньори от държава донор могат да бъдат договорени и от Норвежкото министерство на външните работи и от Националното координационно звено чрез обмен на писма.

3. Програмният(те) партньор(и) от държава донор се канят за консултиране по подготовката и изпълнението на Партньорска програма с партньор от държава донор.

Член 4.4

Комитет по сътрудничество

1. Програмният оператор на Партньорска програма с партньор от държава донор или програма, изпълнявана в сътрудничество с Международна партньорска организация, създават комитет за сътрудничество, който се състои от представители на Програмния оператор и представители от Програмния(ите) партньор(и) от държавата донор и/или от Международната партньорска организация(и), според случая. Комитетът по сътрудничество се създава възможно най-скоро

след определянето на Програмния оператор и предоставя консултиране по подготовката и изпълнението на програмата. Комитетите за сътрудничество се председателстват от представител на Програмния оператор. Представителите на Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено се канят да участват като наблюдатели.

2. Всички документи, представени на и изготвени от Комитета по сътрудничество, са на английски език. Срещите на Комитета се провеждат на английски език.

3. Задачите на Комитета по сътрудничество включват:

- (а) консултиране по консултациите със заинтересовани страни;
- (б) консултиране по подготовката на идейна концепция;
- (в) консултиране по двустранните дейности и възможните партньори по проекти в Норвегия, според случая;
- (г) консултиране по критериите за подбор и текстовете на поканата(ите) за представяне на проектни предложения;
- (д) преглед на напредъка по отношение на постигането на резултата(ите), постиженията и целта на програмата;
- (е) прегледа на напредъка по отношение на укрепването на двустранните отношения според случая;
- (ж) проверка на резултатите от изпълнението на програмата;
- (з) преглед на проектите на годишни програмни доклади;
- (и) консултиране на Програмния оператор за всякакви изменения на програмата, които засягат постигането на очаквания резултат(и) и цел; и
- (й) консултиране по използването на фондове за двустранните отношения, където е относимо.

4. Комитетът по сътрудничество води протоколи от срещите си на английски език.

Член 4.5

Партньорски проекти с партньори от държава донор

Проекти могат да бъдат подготвяни и изпълнявани в сътрудничество с едно или повече юридически лица в Норвегия. Като се позовава на целите на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., свързани с двустранните отношения, Програмният оператор насърчава и подпомага създаването на такива партньорства.

Член 4.6

Фондове за двустранните отношения

1. Държавата бенефициер отделя най-малко 2% от общото разпределение на държавата бенефициер за фонд за укрепване на двустранните отношения между Норвегия и държавите бенефициери. Размерът се определя в Меморандума за разбирателство. Допустимостта на разходите, които да бъдат покрити от фонда по този параграф, е подробно описана в член 8.8.

2. Националното координационно звено отговаря за използването на фондовете, споменати в параграф 1, и докладва за използването им в Стратегическия доклад. Първата дата на допустимост за получаване на подкрепа по този член е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство със съответната държава бенефициер. Ако по този член се получава подкрепа и по Норвежкия финансов механизъм, и по Финансовия механизъм на ЕИП, първата дата на допустимост е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство, който е подписан първи. Окончателната дата на допустимост за получаване на подкрепа по този

член е 30 април 2025 г.

3. Плащанията от фондовете за двустранни отношения са под формата на авансово плащане, междинни плащания и плащане на окончателния остатък и се извършват в съответствие с членове 9.2, 9.3 и 9.4. Авансовото плащане се извършва при подписване на Споразумението за двустранния фонд. В изключителни случаи, извънредни авансови плащания могат да бъдат направени преди подписването на Споразумението за двустранния фонд.

4. За целите на покриване на разходите от дейностите, посочени в член 8.8, по време на разработването на програми, Норвежкото министерство на външните работи може да направи авансово плащане директно до Програмните оператори в размер на не повече от 50,000 евро. Такова плащане се извършва при договореност с Националното координационно звено, като се следва указанието на Програмния оператор.

5. В изключителни случаи, Норвежкото министерство на външните работи може при договореност с Националното координационно звено да реши да направи плащания от фонда за двустранните отношения директно до крайния получател. Националното координационно звено се уведомява своевременно за извършването на такива плащания. Плащанията от Норвежкото министерство на външните работи съгласно този параграф не засягат отговорностите на държавата бенефициер за управлението и отчитането на фондовете за двустранни отношения.

Член 4.7

Използване на фондовете за двустранни отношения на програмно ниво

Националното координационно звено осигурява, в зависимост от случая, наличността и навременното изплащане на фондовете за двустранни отношения по искане на Програмните оператори.

Глава 5

Системи за управление и контрол

Член 5.1

Общи принципи на системите за управление и контрол

1. Държавата бенефициер отговаря за управлението и контрола на програмите. Системите за управление и контрол, създадени от държавата бенефициер за Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., осигуряват зачитане на принципите на отчетност, икономичност, ефикасност и ефективност.

2. Системите за управление и контрол осигуряват:

- (а) определяне на функциите на институциите, ангажирани в управлението и контрола и разпределянето на функции в рамките на всяка институция;
- (б) спазване на принципите на разделение на функциите между и в рамките на тези институции;
- (в) процедури за осигуряване на точността и редовността на разходите;
- (г) надеждни системи за отчитане, наблюдение и финансово отчитане в компютризирана форма;
- (д) система за отчитане и наблюдение, когато отговорната институция възлага изпълнението на задачи на друга институция;
- (е) мерки за одитиране на функционирането на системите;
- (ж) системи и процедури за осигуряване на подходяща одитна следа; и
- (з) процедури за отчитане и наблюдение на нередности и за възстановяване на недължимо платени суми.

3. Държавата бенефициер спазва изискванията, определени от Норвежкото министерство на външните работи, за електронно подаване на информация.

Член 5.2

Определяне на национални институции

1. Държавата бенефициер определя в Меморандума за разбирателство следните институции за изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.:

- (а) Национално координационно звено;
- (б) Сертифициращ орган;
- (в) Одитен орган; и
- (г) Орган по нередностите.

2. Норвегия и държавата бенефициер могат да решат в Меморандума за разбирателство, че Националното координационно звено, в допълнение към задачите, посочени в член 5.3, поема задачите и на Сертифициращия орган по член 5.4. Независимо от това, тези договорености следва да осигуряват подходящото функционално разделение на задачите, свързани с плащания от други задачи в рамките на Националното координационно звено. Ако бъдат направени такива договорености, Националното координационно звено не следва да бъде определяно да действа като Орган по нередностите и параграф 4 не се прилага.

3. Без с това да се засягат членове 2.5 и 6.13, Националното координационно звено определя чрез консултации с Норвежкото министерство на външните работи, Програмен оператор за всяка програма. Програмният оператор следва да има силни връзки със сектора, към който спада програмата. За програми по програмна област „Гражданско общество”, Програмният оператор е независим от националните, регионалните и местните органи на управление. В случай че не е постижимо Програмният оператор да е независим, Норвежкото министерство на външните работи може в изключителни случаи да отмени това изискване, но само до необходимата степен.

4. В изключителни случаи Норвежкото министерство на външните работи може да одобри Националното координационно звено да поеме ролята на Програмен оператор за една или повече програми.

5. Ако Националното координационно звено поеме ролята на Програмен оператор, Националното координационно звено не следва да се определя като Орган по нередностите.

Член 5.3

Национално координационно звено

1. Националното координационно звено носи цялостната отговорност да се осигури програмите да допринасят за целите на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., както и да се осигури изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в държавата бенефициер да бъде в съответствие с член 1.3. То служи като звено за контакт, отговаря и се отчита за изпълнението на Меморандума за разбирателство.

2. Националното координационно звено представлява държавата бенефициер в отношенията ѝ с Норвежкото министерство на външните работи относно изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в държавата бенефициер.

3. Националното координационно звено осигурява изпълнението на програмите в съответствие с правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и наблюдава напредъка и качеството на тяхното изпълнение. За тази цел Националното координационно звено непрекъснато и по структуриран начин оценява рисковете пред изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и може да предприема действието, което смята за

необходимо и съвместимо с този Регламент, включително да удостовери качеството и съдържанието на всякакви документи, предоставени на Норвежкото министерство на външните работи чрез Националното координационно звено, и изисква необходимата промяна на тези документи. Националното координационно звено предприема всякакви необходими стъпки, за да гарантира, че Програмните оператори са напълно наясно с техните отговорности по правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

4. Националното координационно звено извършва редовно наблюдение на програмите по отношение на напредъка им спрямо резултата (ите), постиженията и целта(ите) на програмата в съответствие с договорените показатели и финансовите изисквания, определени за програмата. Резултатите от наблюдението се отчитат в Стратегическия доклад.

5. Ролята на Националното координационно звено може да бъде допълнително определена в Меморандума за разбирателство.

Член 5.4 **Сертифициращ орган**

1. Сертифициращият орган отговаря в частност за:

- (a) подаването до Норвежкото министерство на външните работи на заверените междинни финансови отчети и окончателните програмни доклади, посочени съответно в членове 9.3 и 6.12, които удостоверяват, че:
 - (i) обобщението на допустимите разходи, подадени от Програмния оператор, е в пълно съответствие с подкрепящите документи;
 - (ii) подкрепящите документи са проучени и е установено, че са истински, точни и правилни;
 - (iii) обобщението на допустимите разходи се основава на подлежащо на проверка счетоводство, което е в съответствие с общоприетите счетоводни принципи и методи;
 - (iv) обобщението на допустимите разходи попада в рамките на допустимите разходи по този Регламент;
 - (v) обобщението на разходите е извършено като част от изпълнението на Програмата в съответствие с програмното споразумение;
 - (vi) съществуват достатъчно одитни следи; и
 - (vii) съфинансирането, за което е поет ангажимент по програмата, е платено.
- (б) подаването до Норвежкото министерство на външните работи на прогноза за очакваните заявления за плащания, както е посочено в член 9.5;
- (в) деклариране пред Норвежкото министерство на външните работи на всякакви получени лихви, както е посочено в член 9.7;
- (г) вземането предвид за целите на сертифициране на резултатите от всички одити, извършвани от или под контрола на Одитния орган;
- (д) поддържането на счетоводни записи в електронна форма на разходите, декларирани пред Норвежкото министерство на външните работи;
- (е) осигуряване на фондовете, които са предоставени на Програмните оператори съгласно параграф 2 от член 9.1; и
- (ж) гарантира, че възстановените суми и сумите, изтеглени след отмяна на целия или част от финансовия принос за програма или проект, се възстановяват на Норвежкото министерство на външните работи преди закриването на програмата.

2. При условията на разпоредба в противоречив смисъл от националното право на държавата

бенефициер, Сертифициращият орган осигурява установяването и поддържането на отделна лихвоносна банкова сметка, предназначена за Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

Член 5.5 **Одитен орган**

1. Одитният орган отговаря в частност за:

(а) осигуряване на извършването на одити, които да удостоверят ефективното функциониране на системата за управление и контрол на ниво държава бенефициер;

(б) осигуряване на извършването на най-малко един одит по всяка програма, за да се удостовери ефективното функциониране на системата му за управление и контрол;

(в) осигуряване на извършването на одити по проекти въз основа на подходящ образец за удостоверяване на декларираните разходи;

(г) подготвянето на одитна стратегия в рамките на девет месеца от одобрението на последната програма. Одитната стратегия може да обхваща повече от една програма. Одитната стратегия представя одитната методология, методът за вземане на извадки за одити по проекти и ориентировъчното планиране на одити, така че да се осигури равномерно разпределение на одитите във времето през програмния период. Одитната стратегия се актуализира ежегодно, както е подходящо. Одитният орган предоставя одитната стратегия на Норвежкото министерство на външните работи на английски език при поискване, в рамките на един месец. Норвежкото министерство на външните работи може да дава коментари;

(д) до 15 февруари всяка година от 2019 г. до 2025 г.:

(i) предоставяне на Норвежкото министерство на външните работи на годишен одитен доклад, който представя констатациите от извършените одити по време на предходния 12-месечен период завършващ на 31 декември на въпросната година в съответствие с одитната стратегия по програмата, и който отчита пропуски, установени в системите за управление и контрол. Първият доклад, който се предоставя до 15 февруари 2019 г. обхваща периода до 31 декември 2018 г. Информацията относно одитите, извършени след 1 януари 2025 г., се включва в окончателния одитен доклад, който подкрепя декларацията за приключване, посочена в буква е);

(ii) изготвяне на становище до Норвежкото министерство на външните работи, въз основа на контрола и одитите, които са били извършени на негова отговорност, за това дали системите за управление и контрол функционират ефективно, така, че да предоставят разумно уверение, че отчетите за реалните направени разходи, представени на Норвежкото министерство на външните работи, са точни, и – в резултат на това – разумно уверение, че трансакциите в основата на разходите, са законни и редовни;

(е) представяне на Норвежкото министерство на външните работи най-късно до 31 декември 2025 г. на декларация за приключване, която оценява валидността на заявлението за плащане на окончателния остатък, искан в окончателния програмен доклад.

2. Когато Одитният орган избере да не извършва одитите съгласно параграф 1, букви а) до в), той назначава независим и сертифициран одитор да изпълни тези задачи.

3. Одитният орган осигурява съответствие на одита с международно приетите счетоводни стандарти.

4. За целите на буква в) от параграф 1, декларираните разходи се одитират въз основа на представителна извадка – образец, и като общо правило, въз основа на статистически методи за вземане на извадки.

В такива случаи размерът на извадката следва да е достатъчен, за да даде възможност на Одитния

орган да изготви валидно одитно становище в съответствие с буква д) от параграф 1.

В надлежно оправдани случаи, въз основа на професионалната преценка на Одитния орган може да се използва нестатистически метод за вземане на извадки, в съответствие с международно приетите одитни стандарти, както и във всеки случай, когато броят на проектите за година е недостатъчен, за да позволи използването на статистически метод.

Нестатистическият метод за вземане на извадки следва да обхваща най-малко 10% от проектите, за които са декларирани разходи през дадена година, и най-малко 15% от разходите, декларирани през дадена година.

Член 5.6 **Програмен оператор**

1. Програмният оператор отговаря за подготовката и изпълнението на програмата в съответствие с принципите, описани в член 1.3 и в частност за:

- (а) осигуряване на това проектите да допринасят за цялостните цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и специфичния(те) резултат(и), постижения и цел(и) по програмите и да са съобразени с този Регламент, програмното споразумение, както и приложимото национално право и правото на Европейския съюз на всички етапи на изпълнение;
- (б) осигуряване на подходящото ниво на експертиза за изработването на програмата и развиването на рамката с резултатите;
- (в) събиране на заявления, избор на проекти, които да бъдат финансирани и подписване на договори за проекта за всеки проект;
- (г) подпомагане на двустранното сътрудничество, когато е относимо;
- (д) удостоверяване, че разходите, декларирани от Организаторите на проекта, са действително понесени, и са съобразени с този Регламент, програмното споразумение, както и приложимото национално право и право на Европейския съюз;
- (е) осигуряване на това плащанията по проектния грант да бъдат извършвани своевременно;
- (ж) осигуряване на качество на изпълнението на програмата и проверка на постиженията по проекта и на напредъка по проекта по отношение на очакваните постижения по програмата, наред с другото, чрез наблюдение, включително когато е подходящо, чрез проверка на място на проектите, извършвана въз основа на извадка;
- (з) оценяване на рисковете пред ефективното изпълнение на програмата и нейните резултати и предприемане на подходящо действие;
- (и) провеждане на годишно наблюдение на извадка от проекти, избрани въз основа на оценка на риска и включващи произволни извадки;
- (й) осигуряване на използването на финансовия принос изключително за целта на програмата и проектите по нея, и в съответствие с програмното споразумение и осигуряване на използването на всички активи, които съставляват част от програмата, само за целите, предвидени в програмното споразумение;
- (к) осигуряване на система за записване и съхранение в компютризирана форма на счетоводни записи за всеки проект по програмата, както и събиране на данните за изпълнението, необходими за финансовото управление, отчитане, наблюдение, проверки, одити и оценки;
- (л) установяване на организационна структура на Програмния оператор, която осигурява независимост и функционално отделяне на звеното, което отговаря за удостоверяването на направените разходи и одобряването на плащания, от други звена, отговорни за изпълнението на програмата;

- (м) при условията на разпоредби в противен смисъл в националното право на държавата бенефициер, установяване и поддържане на отделна лихвоносна сметка, предназначена за фондовете, насочени към повторно предоставяне на субсидии;
- (н) осигуряване на поддържането от Организаторите на проекти или на отделна счетоводна система или на подходящ счетоводен кодекс за всички трансакции, свързани с проекта, без с това да се засягат националните счетоводни правила;
- (о) осигуряване на прозрачност и наличност на документи в съответствие с изискванията на член 9.8;
- (п) осигуряване на получаването от Сертифициращия орган на цялата необходима информация за процедурите и проверките, извършвани във връзка с разходите за целите на сертифицирането;
- (р) изготвяне и подаване на междинните финансови отчети, годишния програмен доклад, окончателния програмен доклад и отчетите за начислените лихви в съответствие с членове 6.11, 6.12, 9.3, 9.4 и 9.7;
- (с) подаване до Сертифициращия орган на прогноза за очакваните заявления за плащания, необходими на Сертифициращ орган за изпълнението на задълженията му в съответствие с член 9.5;
- (т) осигуряване на въвеждането на специфични за проектите статистически данни за поддържане на базата данни за отчитане;
- (у) осигуряване на предоставяне на Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено, при поискване и в разумен срок, на всички документи и информация, свързани с изпълнението на програмата и проектите по нея;
- (ф) осигуряване на това Организаторите на проекти да бъдат изцяло отдадени и да имат способността да изпълняват проектите си;
- (х) осигуряване на предприемането на всички необходими и подходящи мерки за предотвратяване, установяване и свеждане до нула на всякакви случаи на подозирани или действителни нередности, своевременното им разследване и ефективното и надлежното им отчитане и отстраняване, включително извършването на всякакви финансови корекции, които може да са подходящи;
- (ц) осигуряване на спазването на цялото законодателство на Европейския съюз, националното и местното законодателство (включително, но не само, на законодателството в областта на околната среда, обществените поръчки и държавната помощ);
- (ч) спазване на всякакви други задължения, договорени в програмното споразумение.

2. Проверките, които следва да бъдат извършвани от Програмния оператор, обхващат административни, финансови, технически и материални аспекти на проектите, както е подходящо, в съответствие с принципа за пропорционалност.

Проверките включват следните процедури:

- (i) административни проверки по отношение на направените разходи, отчетени от Организаторите на проекта;
- (ii) проверки на място по проектите.

Проверките на доказателствата за разходи, свързани с административните проверки по точка (i) и проверките на място по точка (ii) може да бъдат извършвани на основата на извадки. Програмният оператор пази всички записи, които описват и оправдават метода на вземане на извадки и идентифицират проекта или трансакциите, избрани за проверка.

Програмният оператор определя размера на извадката с цел да получи разумна увереност по

отношение на законността и редовността на основните трансакции, като има предвид нивото на риск, определено от Програмния оператор за вида на Организаторите на проекта, засегнатите проекти и одитите от Одитния орган.

Програмният оператор установява писмени стандарти и процедури за извършваните проверки и пази записи за всяка проверка, които посочват извършената работа, датата и резултатите от проверката и мерките, предприети по отношение на установените нередности.

3. Програмният оператор спазва изискванията, определени от Норвежкото министерство на външните работи, за електронно предоставяне на информация.

Член 5.7

Създаване на системи за управление и контрол

1. В рамките на шест месеца от датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство Националното координационно звено представя на Норвежкото министерство на външните работи подробно описание на системите за управление и контрол, като обхваща в частност организацията и процедурите на:

- (а) Националното координационно звено, Сертифициращият орган и всякакви други национални институции, които участват в изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. съгласно Меморандума за разбирателство;
- (б) Одитният орган и всякакви други институции, които извършват одити под негов контрол.

2. В рамките на шест месеца от одобрението на програмата от Норвежкото министерство на външните работи, Програмният оператор подава за одобрение на Националното координационно звено подробно описание на системите за управление и контрол на Програмния оператор, като обхваща в частност:

- (а) системите за проверка, одит и наблюдение;
- (б) системата за предотвратяване, смекчаване, установяване, докладване и отстраняване на нередности; и
- (в) системата, установена за поддържане на одитна следа за всички подкрепяни дейности.

Националното координационно звено информира Норвежкото министерство на външните работи за одобрението на описанието на системите за управление и контрол на Програмния оператор в рамките на три месеца от подаването до Националното координационно звено. Сериозните недостатъци се докладват на Норвежкото министерство на външните работи, в случай че е невъзможно да бъдат отстранени в разумен срок.

3. Подробното описание, посочено в параграфи 1 и 2, се придружава от отчет и становище от Одитния орган, които потвърждават, че системата за изпълнение на държавата бенефициер и Програмния оператор е съобразена с този Регламент и общоприетите счетоводни принципи. Докладът оценява пропорционалността на изискванията за системите за управление и контрол във връзка с ефективността на постигането на целите по програмите. Докладът и становището, посочени в този параграф, се изготвят от Одитния орган. Когато Одитният орган избере да не извършва одитите самостоятелно, той назначава независим и сертифициран одитор, който да изпълнява тези задачи.

4. Националното координационно звено, представя на Норвежкото министерство на външните работи, при поискване, подробното описание на системите за управление и контрол на Програмния оператор на английски език, придружени от документите, посочени в параграф 3. Националното координационно звено предоставя тези документи в срок от два месеца от поискването. Норвежкото министерство на външните работи може да даде коментари в рамките на два месеца след получаването на документите.

5. Преди изплащането на първото плащане по която и да е програма, Техническа помощ или фонда за двустранните отношения, Норвежкото министерство на външните работи определя дали подробното описание на системите за управление и контрол, подадено в съответствие с параграф 1 от този член, отговаря на минималните изисквания. Този параграф не се прилага за плащания съгласно параграф 4 от член 4.6 и за извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, одобрени от Норвежкото министерство на външните работи в съответствие с параграф 8 от член 8.10.

Глава 6 Програми

Член 6.1 Подготовка на програми

1. Норвежкото финансов механизъм 2014–2021 г. е реализиран в държавите бенефициери чрез програми. Програмите допринасят за целта на съответната програмна област, уговорена в Меморандума за разбирателство, за общите цели на Норвежкото финансов механизъм 2014–2021 г., и са в съответствие с правната рамка на Норвежкото финансов механизъм 2014–2021 г., националното право и правото на Европейския съюз.

2. Една програма може да съчетава редица програмни области, при условие че всички мерки по програмите допринасят за една цел на програмните области.

Член 6.2 Идейна концепция

1. Въз основа на Меморандума за разбирателство и в рамките на програмите, установени в него, Програмният оператор разработва идейна концепция, която определя обхвата и планираните резултати за всяка програма. Идейната концепция се изготвя в сътрудничество с Офиса на финансовия механизъм и в консултация със съответните заинтересувани лица, по-специално Партньори от държавите донори и международни партньорски организации, където е приложимо.

2. Програмният оператор представя, чрез Националното координационно звено, идейната концепция за всяка програма на Норвежкото министерство на външните работи в срок от шест месеца от датата на определяне на Програмния оператор съгласно Член 5.2.

3. Идейната концепция описва накратко:

- (а) обосновката и основните характеристики на програмата;
- (б) очаквания принос за двете общи цели и целта на програмата, включително планиран(и) резултат(и) и постижения, показатели, рискове и целева(и) група(и);
- (в) как специалните грижи от Меморандума за разбирателство и, където е уместно, общите ценности, установени в параграф 1 от член 1.3, ще бъдат интегрирани в планирането и прилагането на програмата;
- (г) ориентировъчния общ бюджет;
- (д) които и да е схеми за малки грантове;
- (е) които и да е предварително определени проекти,
- (ж) които и да е финансови инструменти.

4. Норвежкото министерство на външните работи оценява идейната концепция и прави коментари. Всякакви коментари, направени от Норвежкото министерство на външните работи, се взимат предвид при последващото изготвяне на програмата.

5. Норвежкото министерство на външните работи може да вземе решение да отхвърли идейната концепция. В такива случаи, Програмният оператор може, чрез Националното координационно звено, да представи още един път редактирана идейна концепция в срок от два месеца от датата на отхвърлянето. Националното координационно звено може, като алтернатива и в рамките на същия срок, да предложи различно използване на средствата. Ако средства ще бъдат използвани за друга програма и приемащата програма вече е била одобрена, това преразпределение на средства трябва да бъде в съответствие с параграф 6 на член 6.9.

6. Образецът за идейната концепция се съдържа в Анекс 5.

Член 6.3

Програмно споразумение

1. Въз основа на идейната концепция и коментарите на Норвежкото министерство на външните работи по идейната концепция, Офисът на финансовия механизъм изготвя проект на програмно споразумение, посочващ условията на функционирането на програмата, както и ролите и отговорностите на страните. Държавата бенефициер предоставя всяка поискана допълнителна информация, включително, но не само, анализ на оценката и смекчаването на рисковете, информация, свързана с управлението на програмата и комуникационен план. Офисът на финансовия механизъм и държавата бенефициер се стремят да финализират проекта на програмно споразумение в срок от шест месеца от датата на представяне на идейната концепция в съответствие с член 6.2.

2. Норвежкото министерство на външните работи може да реши да одобри или да отхвърли подкрепа за програмата. При одобряване на програма, Норвежкото министерство на външните работи може да заложи условия и/или да поиска изменения в проекта на програмно споразумение.

3. За всяка одобрена програма се сключва програмно споразумение между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено.

4. Образецът на програмно споразумение е представен в Анекс 6.

Член 6.4

Размери на грантовете и минимален размер на проектните грантове

1. Приносът от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. не може да надхвърля 85% от допустимите разходи на програмата, с изключение на:

- (а) програми по програмната област „Гражданско общество“;
- (б) програми, оперирани от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или юридически лица от Норвегия в съответствие с член 6.13; и
- (в) други програми от специален интерес,

когато Норвежкото министерство на външните работи може да заложи по-висок размер на грантовете по програмата.

2. Максималният размер на проектните грантове се изчислява като процент от общите допустими разходи по проекта, предложени в идейната концепция и определени в програмното споразумение. Той отчита необходимостта да се гарантира участието и ангажираността на Организаторите на проекти, както и устойчивостта на проекта. При залагане на размера на проектния грант, Програмният оператор взема предвид и всяка икономическа полза, напр. спестявания на разходи или увеличена печалба, което е резултат от получаването на финансов принос. Икономическите облаги се използват по начин, който е в подкрепа на Целите на проекта. Приложимите процесуални и материалноправни правила за държавна помощ трябва да бъдат

спазвани.

3. В случай на подкрепа за неправителствените организации и социалните партньори, проектният грант може да бъде до 90% от допустимите разходи по проекта.

4. Съфинансирането по параграфи 1 до 3 е под формата на пари, включително електронни преводи.

5. В случай на проекти, при които организаторът на проекта е НПО или социален партньор, непаричният принос под формата на доброволна работа може да представлява до 50% от съфинансирането, изисквано от програмата за проекта. В изключителни случаи и при условие че е налице одобрение от Норвежкото министерство на външните работи, непаричният принос под формата на доброволна работа може да представлява до 100% от изискваното съфинансиране.

6. Непаричният принос по параграф 5 може да бъде предоставен само от организатора на проекта и/или която и да е НПО или социален партньор, действащ/о като проектен партньор. Програмният оператор посочва съответните единични цени за доброволната работа, които ще бъдат в съответствие със заплатата, която обичайно се плаща за такава работа в държавата бенефициер, включително изискуемите социалноосигурителни вноски. Цените може да варират в зависимост от региона, в който се извършва работата или типа доброволна работа, и може да бъдат коригирани по време на изпълнението на Програмата, за да се отчетат измененията в заплатите.

7. В случай на проекти по програми, попадащи в програмната област „Научни изследвания”, непаричен принос под формата на труд може да представлява до 100% от съфинансирането, изисквано за проекта. Програмният оператор посочва подходящите единични цени за труда, които са в съответствие със заплатата, обичайно плащана за този труд в Държавата бенефициер, включително изискуваните социално-осигурителни вноски. Цените може да варират в зависимост от региона, в който се полага трудът, или типа труд, и може да се коригират по време на изпълнението на Програмата, за да бъдат взети предвид измененията в заплатите.

8. Размерът на грантовата помощ, за която се кандидатства в рамките на дадена програма, обичайно е не по-малко от 1 000 000 евро и, без с това да се засяга параграф 9, не по-малко от 200 000 евро.

9. Програмният оператор може да предложи по-нисък праг в следните случаи:

(а) програмни области „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество”, „Предприемачество в областта на културата, културно наследство и културно сътрудничество”, „Социален диалог – достойни условия на труд” „Гражданско общество” и „Убежище и миграция”;

(б) малки грантове по член 6.6, фонд за двустранните отношения по член 4.6;

(в) стипендии; и

(г) проекти, насочени към приобщаването на ромите.

Член 6.5

Избор на предварително определени проекти

1. В допълнение към който и да е предварително определен проект, установен в Меморандума за разбирателство, Програмният оператор може да предложи които и да е предварително определени проекти да бъдат изпълнени в рамките на програми. Предварително определените проекти се установяват, когато е възможно, в идейната концепция.

2. Следната информация за предварително определените проекти се предоставя в идейната концепция:

(а) контекст и обосновка за проекта, включително препращане към съответни национални

приоритети;

- (б) обективен(и) и очакван(и) резултат(и) от проекта;
- (в) информация относно Организатора на проекта и проектния(ите) партньор(и);
- (г) резултатите от проучвания за осъществимост, когато е приложимо;
- (д) график за изпълнение на проекта; и
- (е) обща информация за бюджета, показваща общите планирани финансови ресурси и планирания принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

3. Преди подписване на договор за проект за предварително определен проект Програмният оператор оценява проекта, за да провери неговото качество и принос за Целите на Програмата, както и съответствието със законодателството на ЕС и националното законодателство. Националното координационно звено уведомява Норвежкото министерство на външните работи за положителната оценка на предварително определени проекти.

Член 6.6

Схеми за малки грантове в рамките на програма

1. Програмният оператор може да предложи в идейната концепция създаването на една или повече схеми за малки грантове в рамките на програма.
2. Комбинираното разпределение към схемата(ите) малки грантове е не повече от 20 % от допустимите разходи по програмата.
3. Сумата на грантовата помощ, за която се кандидатства в рамките на схема за малки грантове, е не по-малка от 5 000 евро и не по-голяма от 200 000 евро. Стипендиите за физически лица могат да бъдат за по-малко от 5 000 евро.
4. Схемата(ите) за малки грантове обичайно се управлява(т) и изпълнява(т) от Програмния оператор. Програмният оператор може да възложи с договор за подизпълнение на една или повече публични или частни организации, търговски или нетърговски, както и неправителствени организации, управлението и изпълнението на схеми за малки грантове. Наетата като подизпълнител организация трябва да има силни връзки със сектора, към който принадлежи програмата. Това възлагане на подизпълнител не засяга отговорността на Програмния оператор за програмата. Разходите за управление на схема за малки грантове се считат за част от разходите за управление на Програмния оператор по отношение на тавана, посочен в параграф 2 от член 8.10.
5. Когато Програмният оператор възложи на подизпълнители управлението и изпълнението на схема за малки грантове, изборът на оператор на схемата за малки грантове от Програмния оператор се извършва в съответствие с правилата за обществени поръчки. Операторът на схемата за малки грантове предоставя гаранции за своята платежоспособност и компетентност в съответната област, както и в административното и финансово управление.
6. Разпоредбите на този Регламент, приложими спрямо Програмния оператор, са съответно (*mutatis mutandis*) приложими спрямо оператора на схемата за малки грантове, с изключение на това, че докладите на последния се включват в структурите за отчитане на Програмния оператор.

Член 6.7

Финансови инструменти

1. Със съгласието на Норвежкото министерство на външните работи могат да бъдат използвани финансови инструменти за предоставяне на принос за постигането на специфичните цели на дадена Програма, за подпомагане на дейности, които се очаква да бъдат финансово

жизнеспособни, но не пораждат достатъчно финансиране от пазарни източници.

2. Подкрепата на финансови инструменти се базира на *ex ante* оценка, която е установила доказателства за пазарни сривове или неоптимални инвестиционни ситуации, и оцененото ниво и обхват на нуждите от публични инвестиции, включително типове финансови инструменти, които да бъдат подкрепяни. Финансовите инструменти следва да бъдат предоставени чрез структури, създадени на национално, регионално, транснационално или трансгранично ниво.

3. Когато се използват финансови инструменти, не могат да се прилагат разпоредбите на този Регламент и основно свързаните с избора на проекти и допустимостта на разходи. Всяко предложение да се използват финансови инструменти се установява в идейната концепция. Всички съответни модалитети, описващи изпълнението на финансови инструменти, са посочени в програмното споразумение.

Член 6.8

Споразумение за изпълнение по програма

1. За всяка одобрена програма се сключва споразумение за изпълнение по програма между Националното координационно звено и Програмния оператор.

2. Когато, с оглед на разпоредбите в националното законодателство, не може да бъде сключено споразумение за изпълнение по програма между Националното координационно звено и Програмният оператор, държавата бенефициер може да издаде законодателен или административен акт с подобно действие и съдържание.

3. Споразумението за изпълнение по програма посочва условията на функциониране на програмата, както и ролите и отговорностите на страните. То включва, по-специално, разпоредби, които гарантират, че Програмният оператор се задължава да спазва изцяло разпоредбите на нормативната уредба на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., посочени в член 1.5, които имат отношение към функционирането на програмата, включително които и да е задължения, които са валидни след като програмата е била приключена. Споразумението за изпълнение по програма съдържа изрично препращане към програмното споразумение и този Регламент и, като минимум, разпоредби за следното:

- (а) задължения за докладване, което дава възможност на Националното координационно звено да изпълни своите задължения за отчитане към Норвежкото министерство на външните работи;
- (б) задължения, свързани със задълженията за докладване на Програмния оператор към Норвежкото министерство на външните работи и Сертифициращия орган и неговото задължение да предостави документи при поискване;
- (в) максималния размер на програмния грант и неговата разбивка между елементите, изброени в член 8.1;
- (г) допустимост на разходите;
- (д) първата и крайната дати на допустимост на разходите;
- (е) изменения на програмата;
- (ж) гарантиране, че поисканият достъп във връзка с наблюдение, одити и оценки се предоставя без забавяне;
- (з) гарантиране, че задълженията за информация и комуникация са изпълнени;
- (и) правото на Националното координационно звено да спира плащания и да иска възстановяване от Програмния оператор в случай на вземане на решение за такива действия от Норвежкото министерство на външните работи или Националното координационно звено;

- (й) че прекратяването на програмното споразумение по член 6.3 може да доведе до прекратяване на споразумението за изпълнение по програмата; и
- (к) позоваване на партньорствата по програмата, ако е относимо.

4. Националното координационно звено гарантира, че задълженията на Програмния оператор по споразумението за изпълнение по програма са валидни и изпълними съгласно приложимото национално право на държавата бенефициер. В случай на каквото и да е несъответствие между споразумението за изпълнение по програма и правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. съгласно определението, дадено в член 1.5 от този Регламент, се прилага последният.

5. Преди извършването на каквото и да е плащане по Програмата, Националното координационно звено уведомява Норвежкото министерство на външните работи за подписването на споразумението за изпълнение по програмата. Този параграф не се прилага спрямо плащания съгласно параграф 4 от член 4.6 и извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, одобрени от Норвежкото министерство на външните работи, в съответствие с параграф 8 от член 8.10.

Член 6.9 **Изменение на програми**

1. Освен ако изрично не е посочено друго в програмното споразумение, всяко изменение на програмата подлежи на предварително одобрение от Норвежкото министерство на външните работи.

2. Програмите могат да бъдат изменяни, по-специално в един от следните случаи:

- (а) за да отговорят на непредвидени събития в държавите бенефициери;
- (б) за да вземат предвид заключенията на прегледа на рамката на изпълнението на годишна среща;
- (в) за да вземат предвид заключенията от оценка по глава 10;
- (г) когато са необходими промени, за да се подобри въздействието на програмата; или
- (д) за да се смекчат рисковете и/или затрудненията в изпълнението.

3. Програмният оператор описва и обосновава изменението, както и вероятното въздействие върху финансовите цифри, оценката на риска, резултатите и постиженията от програмата. Националното координационно звено дава своето предварително одобрение за предложението за изменение.

4. Норвежкото министерство на външните работи оценява предложеното изменение и предоставя официален отговор не по-късно от два месеца след получаването на всички съответни документи и необходима информация.

5. Изменението ще бъде формализирано чрез изменение в програмното споразумение по член 6.3, когато е необходимо.

6. Ако изменение на програма доведе до намаляване на програмния грант, Националното координационно звено може да разпредели сумата, която се оказва свободна, за други одобрени програми в рамките на държавата бенефициер, фонда за двустранните отношения и/или Техническа помощ. Изисква се предварително одобрение на Норвежкото министерство на външните работи и на Програмния оператор на програмата, получаваща средствата. Изменението е в съответствие с Меморандума за разбирателство. Всяко такова разпределение към програми трябва да бъде извършено и формализирано не по-късно от 30 април 2023 г.

Член 6.10

Скрининг от Европейската комисия

По изрична молба на Норвегия или държавата бенефициер, Европейската комисия предприема скрининг на идейната концепция за конкретна програма преди приемането ѝ, за да осигури съвместимостта ѝ с кохезионната политика на Европейския съюз.

Член 6.11

Годишен доклад за програмата

1. Програмният оператор представя годишен доклад за програмата пред Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено, като използва образец, предоставен от Норвежкото министерство на външните работи. Основната цел на доклада е:

(а) да предостави ключова информация за изпълнението на програмата, включително постигнатите резултати и постижения и тяхната връзка с целта на програмата, общите цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и член 1.3, в зависимост от случая;

(б) да установи каквито и да е въпроси, които засягат изпълнението на програмата и взетите за справяне с тях мерки, оценка на риска и планирани действия по смекчаване.

2. Отчетните периоди за годишните доклади за програмата са календарната година. Докладът се подава не по-късно от 15 февруари всяка година. Първите годишни доклади за програми, одобрени от Норвежкото министерство на външните работи през първата половина на годината, трябва да бъдат представени през следващата година; първите годишни доклади от друга програма трябва да бъдат представяни през втората година след тяхното одобрение.

3. Норвежкото министерство на външните работи информира Националното координационно звено и Програмния оператор за своето мнение за годишния доклад за програмата в срок от два месеца от датата на получаване. Ако Норвежкото министерство на външните работи не отговори в посочения срок, докладът се счита за приет.

Член 6.12

Заклучителен доклад за програмата

1. Програмният оператор представя, чрез Сертифициращия орган, заключителен доклад за програмата пред Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено, като използва образец, предоставен от Норвежкото министерство на външните работи. Основната цел на доклада е да предостави:

(а) оценка на приноса на програмата за общите цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., целта и резултата(ите) на програмата, както и член 1.3, в зависимост от случая;

(б) синтез на констатациите за съответните оценки;

(в) обща оценка на изпълнението на програмата, включително сравнение с плановете, изложени в програмата, и които и да е научени уроци;

(г) обзор на нередностите и мерките, предприети за отстраняването им;

(д) конкретни данни по отношение на среща и/или адаптиране на финансови планове; и

(е) финансова информация, включително изчисление на заключителното салдо по член 9.4.

2. Заклучителният доклад за програмата се препраща на Норвежкото министерство на външните работи чрез Сертифициращия орган, който заверява финансовия анекс към доклада в съответствие с член 5.4, не по-късно от четири месеца след крайната дата на допустимост на разходи за управление на програмата.

3. Норвежкото министерство на външните работи преглежда заключителния доклад за програмата, за да определи дали той отговаря на неговите формални и съдържателни изисквания. Норвежкото министерство на външните работи одобрява доклада не по-късно от два месеца след получаването на доклада и всички относими документи, и необходима информация.

4. Одобрените заключителни доклади за програмата, включващи обобщението за обществеността, се публикуват на уебсайта на Националното координационно звено в срок от един месец от одобрението на доклада от Норвежкото министерство на външните работи.

Член 6.13

Програми, ръководени от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от Норвегия

1. Офисът на финансовия механизъм отговаря за воденето на програми, попадащи в програмната област „Социален диалог – достойни условия на труд“.

2. Националното координационно звено може, със съгласието на Норвежкото министерство на външните работи, да възложи операциите от дадена програма на Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от Норвегия.

3. В случаите по параграфи 1 и 2 не се прилагат разпоредбите на този Регламент. Програмният оператор прилага специфични правила в това отношение, които следват доколкото е възможно разпоредбите на този Регламент и във всички случаи осигуряват изпълнение в съответствие с принципите, изложени в член 1.3.

4. Когато Офисът на финансовия механизъм действа като Програмен оператор, изпълнението на програмата се изпълнява обичайно от оператор на фонда, назначен и договорен от Офиса на финансовия механизъм. Ролите и отговорностите на Офиса на финансовия механизъм и оператора на фонда се уреждат от споразумение за изпълнение между Офиса на финансовия механизъм и оператора на фонда. Споразумението за изпълнение съдържа разпоредби за докладване пред Националното координационно звено.

5. Когато прилагането на дадена програма е възложено на междуправителствена организация или субект от Норвегия, неговите роли и отговорности се уреждат от споразумение за изпълнение по програма между Норвежкото министерство на външните работи и Програмния оператор.

6. Средствата за предоставяне на повторни субсидии в рамките на дадена програма по този Член се покриват от финансовия принос на съответната Държава бенефициер. Разходите на Програмния оператор и/или оператора на фонда също се покриват от финансовия принос на съответната Държава бенефициер, с изключение на програми, попадащи в програмна област „Социален диалог – достойни условия на труд“, при които разходите на Програмния оператор и оператора на фонда, според случая, се покриват от разходите на Норвегия по член 1.9.

7. Когато една програма се прилага от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствена организация или субект от Норвегия съгласно този член, държавата бенефициер не носи отговорност за изпълнението на програмата – финансова или друга – освен доколкото е предвидено в параграф 6.

Глава 7

Избор на проекти

Член 7.1

Начини на избор

1. Проекти се избират чрез покани за представяне на предложения, организирани в съответствие с тази Глава.

2. Чрез дерогация от параграф 1, предварително определени проекти могат да бъдат установени без покана за представяне на предложения. Тези проекти се установяват в съответствие с

параграф 2, буква б), точка (vi) от член 2.5 и член 6.5. Информация за тези проекти се предоставя в идейната концепция в съответствие с член 6.5.

Член 7.2

Допустимост на Организаторите на проекти и проектните партньори.

1. Всеки субект, бил той публичен или частен, стопански или нестопански, и неправителствени организации, учредени като юридическо лице в съответната държава бенефициер, се считат за допустими организатори на проекти. Когато това е изрично предвидено в програмното споразумение, международни организации или органи, или агенции на същите, може да са допустими организатори на проекти.
2. Всеки публичен или частен субект, бил той стопански или нестопански, както и неправителствените организации, учредени като юридическо лице в Норвегия, държавите бенефициери или държава извън Европейското икономическо пространство, която има обща граница със съответната държава бенефициер, или която и да е международна организация, или орган или агенция на същата, която активно участва в изпълнението на проект и ефективно допринася за него, се считат за допустими проектни партньори.
3. Физически лица, които са законно пребиваващи в Норвегия или в съответната Държава бенефициер, са допустими организатори на проекти и допустими проектни партньори по програмните области „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество” и „Предприемачество в областта на културата, културно наследство и културно сътрудничество” и компоненти за стипендия по която и да е програма.
4. Вземайки предвид на общите цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и на програмата, и с цел да се осигури целенасочено изпълнение, ограниченията на допустимостта на Организатори на проекти и проектни партньори могат да бъдат изрично предвидени в програмното споразумение, ако са одобрени от Норвежкото министерство на външните работи.

Член 7.3

Покани за представяне на предложения

1. Поканите за представяне на предложения се организират от Програмния оператор. Тяхното съдържание, форма и публикация са в съответствие с програмното споразумение и този Регламент.
2. Поканите за представяне на предложения отговарят поне на следните условия:
 - (а) те трябва да получават широка публичност с оглед на това да достигнат всички потенциални кандидати. Всички подходящи медии на национално, регионално и местно ниво, както и специализирани публикации и уеб-базираны инструменти, се използват като относими. Всякакво ограничение на публикуването се посочва в програмното споразумение;
 - (б) те трябва да включват ясен и разумен срок, който е поне два месеца от датата на публикуване на обявлението, и адрес за представяне. Обявлението посочва часа на изтичане на поканата, дали срокът се отнася за пощенското клеймо или действителния момент на предаване в службата на Програмният оператор и допустимия(те) начин(и) на предаване. Обявлението трябва да посочва дали се изисква едно или повече копия на заявлението;
 - (в) те трябва ясно да посочват допустимите Организатори на проекти и партньори и които и да е ограничения или изключения, на които може да подлежат;
 - (г) те трябва да съдържат подробни критерии за избор, както и шаблон за оценяване;
 - (д) те трябва ясно да посочват вида дейности и разходи, които са допустими, включително които и да е ограничения за единични разходи, споменати в член 8.4;

- (е) те трябва да предоставят описание на процеса на избор и структурата на вземане на решения;
- (ж) те трябва да предоставят ясна препратка или линк към формуляра за кандидатстване и указанията за ползвателите;
- (з) те трябва да посочва ясно точната сума, до която се дава достъп чрез поканата, както и минималния и максималния размер на всеки проектен грант, по който се кандидатства;
- (и) те трябва да съдържат разпоредби за модела на плащане;
- (й) те трябва да посочват ясно изискванията за съфинансиране;
- (к) те трябва да изискват разкриването на всеки консултант, който е ангажиран в изготвянето на кандидатурата по проекта;
- (л) те трябва да предоставят ясна препратка към допълнителна информация, включително препратка към този Регламент и съответни насоки, приети от Норвежкото министерство на външните работи, както и друга документация, изготвена от Програмния оператор, която има отношение към поканата; и
- (м) те трябва да предоставят информация за контакт за запитвания и графика за даване на отговор на тези запитвания.

3. Поканите се публикуват на уебсайта на Програмния оператор на националния(те) език(ци) и на английски език.

4. Националното координационно звено гарантира, че поканата за представяне на предложения е изцяло в съответствие с правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., както е определена в член 1.5 от Регламента.

5. Норвежкото министерство на външните работи се информира за всички покани за представяне на предложения поне две седмици преди тяхното обявяване и, в същото време, получава превод на английски език на текста на всяка покана.

Член 7.4

Оценка на проекта и предоставяне на грантове

1. Програмният оператор отговаря за оценката на проекта и предоставянето на грантове. Прилагат се принципите на добро управление, прозрачност, равенство, ефективност и нулева търпимост към корупцията.

2. Програмният оператор се уверява, че процесът на избор е осъществен в съответствие с Регламента и че решенията за даване на грант са в съответствие с правилата и целите на Програмата. След тази проверка, Програмният оператор взема решение кои проекти да бъдат подкрепени.

3. Партньорът(ите) от държавите донори и/или международната(ите) партньорска(и) организация(и), в зависимост от случая, се приканва(т) да участва(т) в процеса на избор. Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено се приканват да участват в процедурата по избор като наблюдатели. Норвежкото министерство на външните работи и програмният(те) партньор(и) получават съответните документи на английски език.

4. Програмният оператор предоставя съдействие с устен превод по време на процеса на избор, когато това е необходимо.

5. В поканите за представяне на предложения, които са посветени изключително на проекти в партньорство със субекти от държавите донори, процедурите за избор се уговарят с Партньора от държавата донор. Работният език, както и езикът на проектните заявления и другите относими документи, е английски език.

6. Програмният оператор предоставя на Норвежкото министерство на външните работи списъка на избраните проекти не по-късно от две седмици след решението за предоставяне на грантовете. Норвежкото министерство на външните работи получава които и да е съответни документи на английски език, при поискване.

7. Програмното споразумение може да включва специфични разпоредби по отношение на процеса по избор.

8. Този член се прилага съответно (*mutatis mutandis*) спрямо решения за предоставяне на допълнителни средства на вече одобрени проекти.

Член 7.5 **Конфликт на интереси**

1. Ситуация на конфликт на интереси се счита, че е налице, когато дадено лице, участващо в процеса на избор, има преки или косвени интереси, които са или изглежда, че са несъвместими с безпристрастното и/или обективно упражняване на функциите, свързани с процеса на избор. Тези интереси може да са свързани с икономически интереси, политически или национални връзки, семейни или емоционални връзки, други споделени интереси с кандидата или неговия партньор, или каквито и да е други интереси, които може да повлияят на безпристрастното и обективно изпълнение от страна на лицето, участващо в избора на проекти.

2. Програмният оператор предприема всички разумни мерки, за да предотврати възникването на ситуация на конфликт на интереси. Ако въпреки това възникне ситуация на конфликт на интереси, Програмният оператор предприема всички необходими мерки, за да не допусне тази ситуация да засегне почтеността на процеса на избор.

Член 7.6 **Договор по проекта**

1. За всеки одобрен проект се сключва договор по проекта между Програмния оператор и организатора на проекта.

2. В случаи, когато даден договор по проект не може да бъде сключен между Програмния оператор и организатора на проекта поради разпоредби в националното законодателство, държавата бенефициер може, вместо това, да издаде законодателен или административен акт с подобно действие и съдържание.

3. Договорът по проекта съдържа условията на грантова помощ, както и ролята, и отговорностите на страните. По-специално, той включва разпоредби, които гарантират, че Организаторът на проекта се задължава да спазва изцяло разпоредбите на правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. по член 1.5, които са относими към изпълнението на проекта, включително което и да е задължение, което е валидно след приключването на проекта. Договорът по проекта съдържа изрична препратка към програмното споразумение и този Регламент и, като минимум, разпоредби за следното:

- (а) задълженията относно отчитане, което дава възможност на Програмния оператор да изпълнява своите задължения за докладване пред Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено;
- (б) максималния размер на проектния грант и максималния размер на проектния грант;
- (в) допустимостта на разходите и изискванията относно представянето на доказателство за разходи;
- (г) начина на изчисляване на косвените разходи и техния максимален размер;
- (д) първата и крайната дата на допустимост на разходите;

- (е) изменения на проекта;
- (ж) гарантиране, че достъпът, поискан във връзка с наблюдението, одитите и оценките, се предоставя незабавно;
- (з) гарантиране, че се спазват задълженията по отношение на информация и комуникация;
- (и) правото на Програмния оператор да спира плащания и да иска възстановяване от организатора на проекта, в случай че бъде взето решение за тези действия от Норвежкото министерство на външните работи, Програмния оператор или Националното координационно звено;
- (й) разрешаване на спорове и юрисдикция;
- (к) подробен бюджет, който може да предвижда до 5% непредвидени разходи; и
- (л) препращане към партньорски споразумения или писма за намерение, ако е уместно.

4. Договорът по проекта включва разпоредби, които гарантират, че проектните партньори са информирани достатъчно рано за измененията в проекта, които ги засягат.

5. Задълженията на Организатора на проекта по договора по проекта са валидни и изпълними съгласно приложимото национално право на държавата бенефициер. В случай на каквото и да е несъответствие между договора по проекта и правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., съгласно определението, дадено в член 1.5 от този Регламент, последната е с предимство.

Член 7.7

Проектни партньори и партньорски споразумения

1. Даден проект може да бъде изпълнен в партньорство с проектни партньори съгласно определението, дадено в буква ц) на член 1.6. Ако проект се изпълнява в такова партньорство, организаторът на проекта подписва партньорско споразумение с проектните партньори.

2. Партньорското споразумение съдържа следното:

- (а) разпоредби относно ролите и отговорностите на страните;
- (б) разпоредби относно финансовите договорености между страните, включително, но не само, за кои разходи проектните партньори могат да получат възстановяване от бюджета на проекта;
- (в) разпоредби относно начина на изчисляване на косвените разходи и техния максимален размер;
- (г) правила за обмен на валута за този разход и неговото възстановяване;
- (д) разпоредби относно одити на проектните партньори;
- (е) подробен бюджет; и
- (ж) разпоредби относно разрешаването на спорове.

3. Партньорското споразумение трябва да бъде на английски език, ако една от страните по споразумението е субект от Норвегия.

4. Допустимостта на разходите, извършени от проектен партньор, се предмет на същите ограничения като тези, които биха се прилагали, ако разходите биха били извършени от Организатора на проекта.

5. Създаването и изпълнението на връзката между Организатора на проекта и проектния партньор е в съответствие с приложимото национално право и право на Европейския съюз в областта на обществените поръчки, както и член 8.15 от този Регламент.

6. Проект на партньорско споразумение или писмо за намерение се предоставя на Програмния оператор преди подписването на договора по проекта. Програмният оператор проверява дали партньорското споразумение е в съответствие с този член.

Глава 8

Допустимост на разходите

Член 8.1

Допустими разходи на програмата

Допустимите разходи на програмата са:

- (а) разходи за управление на Програмния оператор в съответствие с член 8.10;
- (б) плащане по проекти в рамките на програмата в съответствие с този Регламент, програмното споразумение и договора по проекта;

Член 8.2

Общи принципи на допустимостта на разходите

1. Принципите, предвидени в този член, се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички допустими разходи, освен ако е посочено друго в този Регламент.

2. Допустимите разходи на проекти са реално извършените в рамките на проекта, които отговарят на следните критерии:

- (а) извършени са между първата и крайната дата на допустимост на даден проект, както е посочено в договора по проекта;
- (б) те са свързани с предмета на договора по проекта и са указани в подробния бюджет на проекта;
- (в) те са съразмерни и необходими за изпълнението на проекта;
- (г) те трябва да бъдат използвани единствено с цел постигане на целта(целите) на проекта и неговия(те) очакван(и) резултат(и), по начин, който е в съответствие с принципите на икономия, ефикасност и ефективност;
- (д) те е възможно да бъдат установени и проверени, по-специално като се записват в счетоводната документация на Организатора на проекта и/или проектния партньор и се определят съгласно приложимите счетоводни стандарти на държавата, където е установен Организаторът на проекта и/или проектният партньор, и в съответствие с общоприети счетоводни принципи; и
- (е) те отговарят на изискванията на приложимото данъчно и социално законодателство.

3. Разходите се считат за извършени, когато разходът е фактуриран, платен и предметът предаден (в случай на стоки) или изпълнен (в случай на услуги и работи). Като изключение, разходи, по отношение на които е издадена фактура през заключителния месец на допустимост, също се считат за извършени в рамките на датите на допустимост, ако разходите са платени в срок от 30 дни от крайната дата за допустимост. Режийните и амортизацията на оборудване се считат за извършени, когато бъдат записани по сметките на организатора на проекта и/или проектния партньор.

4. Когато се закупува ново или използвано оборудване, само частта от амортизацията, която съответства на продължителността на проекта, и степента на действително използване за целите на проекта могат да се разглеждат като допустим разход.

5. Процедурите за вътрешно отчитане и одит на Организатора на проекта трябва да позволяват

директно равняване на разходите и прихода, обявени по отношение на проекта, със съответните счетоводни справки и подкрепящи документи.

6. В случай на проекти, изпълнявани от международна организация или орган или агенция на такава, програмното споразумение може да включва специфични разпоредби по отношение на допустимостта на разхода.

Член 8.3

Допустими преки разходи в проект

1. Допустимите преки разходи за даден проект са разходите, които са установени от Организатора на проекта и/или проектния партньор, в съответствие с техните счетоводни принципи и обичайни вътрешни правила, като специфични разходи, пряко свързани с изпълнението на проекта и които поради това могат да бъдат пряко отнесени към него. Следните преки разходи са допустими, при условие че отговарят на критериите, изложени в член 8.2:

- (а) разходите за персонал, назначен да работи по проекта, които включват действителни заплати плюс вноски за социално осигуряване и други разходи по закон, включени във възнаграждението, ако това съвпада с обичайната политика на Организатора на проекта и на проектния партньор по отношение на възнагражденията. Съответните разходи за заплати на служители на националните администрации са допустими дотолкова, доколкото се отнасят до разходите за дейности, които съответният публичен орган не би извършил, ако въпросният проект не е бил предприет;
- (б) пътните и дневните разходи на персонала, който участва в проекта. С оглед на принципа на пропорционалност, пътните разходи, включително дневни за командировка, могат да бъдат изчислени като обща сума, въз основа на определени правила, одобрени от Програмния оператор;
- (в) разходът за ново или използвано оборудване. В случай че Програмният оператор определи, че оборудването е неразделен и необходим компонент за постигането на резултатите на проекта, цялата покупна цена на това оборудване може, като изключение от правилото, съдържащо се в параграф 4 от член 8.2, да бъде допустима;
- (г) покупката на земя и недвижим имот съгласно условията, предвидени в член 8.6;
- (д) разходите за консумативи и запаси, при условие че те могат да бъдат установени и са предназначени за проекта;
- (е) разходите, до които са довели други договори, възложени от Организатора на проекта за целите на изпълнението на проекта, при условие че възлагането е в съответствие с приложимите правила за обществени поръчки и този Регламент; и
- (ж) разходи, възникващи директно от изисквания, наложени от договора по проекта за всеки проект.

2. Когато цялата покупна цена на оборудването е допустима в съответствие с буква (в) от параграф 1, Програмният оператор гарантира, че Организаторът на проекта:

- (а) поддържа оборудването в своя собственост за период от поне пет години след приключването на проекта и продължава да използва това оборудване в полза на общите цели на проекта за същия период;
- (б) поддържа оборудването надлежно застраховано срещу загуби, като пожар, кражба или други обичайно подлежащи на застраховане злополуки, както по време на изпълнението на проекта, така и за период от поне пет години след приключването на проекта; и
- (в) заделя подходящи ресурси за поддръжката на оборудването за поне пет години след приключването на проекта.

Конкретните средства за изпълнението на това задължение се посочват в договора по проекта. Програмният оператор може да освободи всеки Организатор на проект от активните задължения по отношение на което и да е специално установено оборудване, когато Програмният оператор е убеден, с оглед на всички относими обстоятелства, че продължаването на използването на това оборудване за общите цели на проекта не би послужило за никаква полезна икономическа цел.

3. В изключително и надлежно обосновани случаи, Програмният оператор може да предложи допълнителни разходи да бъдат допустими или да изключи определени разходи, изброени в параграф 1. Тези отклонения, ако са одобрени от Норвежкото министерство на външните работи, се предвиждат изрично в програмното споразумение.

Член 8.4

Стандартни таблици на единичните разходи

1. Проектният грант може да приеме формата на стандартни таблици на единичните разходи. В такъв случай размерът се установява по един от следните начин:

- (а) в съответствие с правилата за приложение на съответните таблици на единичните разходи, приложими в политиките на Европейския съюз за подобни типове засегнати проекти и субекти;
- (б) съгласно правилата за приложение на съответните таблици на единичните разходи, прилагани по схеми за грантове, финансирани изцяло от държавата бенефициер, където се намира Организаторът на проекта или партньорът, или Норвегия, където се намира проектният партньор от държава донор, за подобни типове засегнати проекти и субекти.

2. Използването на стандартни таблици на единичните разходи, техният размер и начинът, по който те се установяват, се определят в договора по проекта. Използването на стандартни таблици на единичните разходи, техният размер и начинът на изчисляването им за даден проектен партньор се предвиждат в партньорското споразумение между Организатора на проекта и проектния партньор.

3. Разпоредбите на този Член се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички допустими разходи, освен ако изрично не е посочено друго в този Регламент.

Член 8.5

Непреки разходи в проекти (режийни)

1. Непреки разходи са всички допустими разходи, които не могат да бъдат установени от Организатора на проекта и/или проектния партньор като директно дължащи се на проекта, но които могат да бъдат установени и обосновани чрез неговата счетоводна система като извършени в директна връзка с допустимите преки разходи, дължащи се на проекта. Те не може да включват никакви допустими преки разходи. Непреките разходи за проекта представляват справедливо разпределение на общите режимни на Организатора на проекта или на проектния партньор. Организаторите на проекти и проектните партньори могат да установяват своите косвени разходи по един от следните методи:

- (а) въз основа на реални непреки разходи за тези Организатори на проекти и проектни партньори, които имат аналитична счетоводна система, която да установява техните непреки разходи съгласно посоченото по-горе;
- (б) твърда ставка в размер до 25% от общите преки допустими разходи, с изключение на преки допустими разходи за възлагане на подизпълнители и разходите за ресурси, предоставени от трети лица, които не са използвани на територията на Организатора на проекта или проектния партньор;
- (в) твърда ставка в размер до 15% от преките допустими разходи за персонал, без да е налице

изискване за Програмния оператор да извърши изчисление, за да определи приложимия размер; или

- (г) твърда ставка, прилагана спрямо преки допустими разходи, въз основа на съществуващи начини и съответни ставки, приложими в политиките на Европейския съюз за подобни типове проект и Организатор на проект;
- (д) в случай че Организатори на проекти или проектни партньори, които са международни организации или техни органи или агенции, непреките разходи може, в съответствие със специфичните разпоредби в програмното споразумение, да бъдат установени в съответствие със съответните правила, установени от тези организации.

2. Приложението на метода, описан в буква б) от параграф 1, се осъществява при извършване на изчислението на ставката въз основа на честен, справедлив и подлежащ на проверка метод на изчисление или метод, прилаган по схеми за грантове, финансирани изцяло от Държавата бенефициер за подобни типове Проект и Организатор на проект.

3. Методът на изчисляване на непреките разходи и техния максимален размер се определя в договора по проекта. Методът за изчисляване на непреките разходи на даден проектен партньор се предвижда в партньорското споразумение между Организатора на проекта и проектния партньор.

4. В надлежно обосновани случаи, Програмният оператор може да предложи ограничаване на допустимостта на непреки разходи. Тези ограничения, ако бъдат одобрени от Норвежкото министерство на външните работи, се предвиждат изрично в програмното споразумение.

Член 8.6

Закупуване на недвижим имот и земя

1. Разходите за закупуване на недвижим имот и незастроена земя могат да бъдат допустими при следните условия, без с това да се засяга прилагането на по-строги национални правила:

- (а) трябва да има пряка връзка между покупката и целите на проекта;
- (б) покупката на недвижим имот и/или земя не може да представлява повече от 10% от общите допустими разходи на проекта, освен ако по-голям процент е изрично разрешен в програмното споразумение и заложен в решението за предоставяне на проектния грант;
- (в) преди извършване на закупуването трябва да бъде получено свидетелство от независим квалифициран оценител или надлежно упълномощено официално юридическо лице, потвърждаващо, че покупната цена не надхвърля пазарната стойност и че тя изключва всички задължения по ипотеки и други отговорности, особено по отношение на вреди, свързани със замърсяване. В случай на закупуване на недвижим имот, свидетелството трябва да потвърждава или че въпросната сграда е в съответствие с националната нормативна уредба, или да посочва какво не е в съответствие с националната нормативна уредба, но което ще бъде поправено от Организатора на проекта съгласно проекта;
- (г) недвижимият имот и/или земята трябва да бъде използван(а) за целта и за периода, посочени в решението за предоставяне на проектния грант. Собствеността трябва да бъде прехвърлена на организатора на проекта или на лицата, изрично посочени от организатора на проекта в заявлението за проекта като получатели на недвижимия имот и/или земята, преди приключването на проекта. Недвижимият имот и/или земята не може да се продава, отдава под наем или ипотекира в срок от пет години от приключване на проекта, или по-дълго, ако е предвидено в договора по проекта. Норвежкото министерство на външните работи може да се откаже от това ограничение, ако то би довело до необосновано бреме за Организатора на проекта;
- (д) недвижимият имот и/или земята може да използва само в съответствие с Целите на проекта.

По-специално, сградите могат да се използват за настаняване на служби на публичната администрация, само когато това използване е в съответствие с целта на проекта; и

(е) покупката на недвижим имот и/или земя трябва да бъде изрично одобрена от Програмния оператор преди извършването ѝ, било то в договора по проекта или с по-късно решение.

2. Недвижим имот означава сгради, които са построени или в процес на изграждане, и съответните права върху земята, на която са построени.

3. Ограниченията, посочени в параграф 1, буква г) се прилагат и спрямо сгради, които са построени, реконструирани или обновени с финансов принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

4. Ипотечното ограничение по параграф 1, буква г) не се прилага спрямо ипотека, поета в полза на Програмния оператор или Националното координационно звено, когато целта ѝ е единствено да осигури съответствие с посочения параграф.

5. Разходите за подготовка и строителство на обекта, което е от съществено значение за изпълнението на проекта, може да са допустими.

6. Разходите за недвижим имот и/или земя, вече притежаван/а – пряко или косвено – от Организатора на проекта, или покупка на недвижим имот и/или земя, притежаван(а), пряко или косвено, от проектния партньор или публична администрация, не са допустими. При никакви обстоятелства не може недвижимият имот и/или земята да се купуват за спекулативни цели. Недвижимият имот и/или земята не трябва да е получавал(а) национален или външен донорски грант през последните 10 години, който да поражда дублиране на финансиране.

Член 8.7

Изключени разходи

1. Този член се прилага съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички разходи, освен ако изрично не е посочено друго в този Регламент.

2. Следните разходи не се считат за допустими:

(а) лихва върху дългове, такси за обслужване на дългове и такси за забавени плащания;

(б) такси за финансови трансакции и други чисто финансови разходи, с изключение на разходите, свързани с отчети, изисквани от Норвежкото министерство на външните работи, Националното координационно звено или приложимото право и разходи за финансови услуги, наложени от договора по проекта;

(в) разпоредби за загуби или потенциални бъдещи отговорности;

(г) загуби във връзка с обменни курсове;

(д) подлежащ на възстановяване на ДДС;

(е) разходи, които се покриват от други източници;

(ж) глоби, неустойки и разходи за съдебни производства, освен когато съдебното производство е неразделен и необходим компонент за постигането на резултатите от проекта; и

(з) прекомерни или необмислени разходи.

Член 8.8

Допустими разходи съгласно фонда за двустранните отношения

1. Разходите, свързани със следните дейности, са допустими за фонда по член 4.6:

(а) дейности, целящи засилване на двустранните отношения между Норвегия и държавите

бенефициери;

(б) търсенето на партньори за проекти в партньорство със субекти от държавите донори преди или по време на подготовката на проектно заявление, разработването на такива партньорства и подготовката на заявление за проект в партньорство със субекти от държавите донори;

(в) развиване на мрежи, обмен, споделяне и прехвърляне на знания, технологии, опит и най-добра практика между субекти в държави бенефициери и субекти в Норвегия и/или международни организации;

(г) дейности, целящи засилването на сътрудничеството и обмена на опит и най-добри практики между Програмните оператори и подобни субекти в рамките на държавите бенефициери и Норвегия, както и международни организации, при условие че поне един субект в рамките на Норвегия участва в дейността.

2. Като се има предвид принципът на пропорционалност, пътните разходи, включително дневни за командировка, могат да се изчисляват като еднократна обща сума на основание на определени правила, одобрени от Националното координационно звено.

Член 8.9

Стипендии и програми за мобилност

1. Грантовете за физически лица от програма по програмната област „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество” или от стипендиантския компонент по която и да е програма, могат да се изчисляват като еднократна обща сума. Допустими пера са:

(а) месечна стипендия;

(б) разпределение за учебни материали;

(в) пътни разходи, застрахователни и конферентни такси; и

(г) такси за обучение.

2. Програмният оператор, отговорен за програма по програмната област „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество” или стипендиантски компонент в рамките на която и да е програма, посочва които и да е единични суми. При определянето на сумите се отчитат разумните разходи в областта на приемната институция.

Член 8.10

Допустимост на разхода за управление, извършен от Програмен оператор

1. Разходът за управление на даден Програмен оператор до определен таван, зададен в параграф 2, може да се разглежда като допустими разходи. Първата дата на допустимост на разходи за управление на Програмен оператор е датата, на която Националното координационно звено, в съответствие с параграф 3 от член 5.2, определя Програмния оператор. Крайната дата на допустимост е 31 декември 2024 г., освен ако в програмното споразумение е посочена по-ранна дата.

2. Максималният разход за управление на програма се изчислява като процент от общите допустими разходи на програмата. Той е сборът от следните суми:

(а) 10% от първите 10 милиона евро;

(б) 7% от следващите 40 милиона евро;

(в) 5% от следващите 50 милиона евро;

(г) 4% от оставащите общи допустими разходи на програмата.

3. В изключителни и надлежно обосновани случаи, Норвежкото министерство на външните

работи може да одобри по-висока горна граница за програми с общи допустими разходи до 5 милиона евро.

4. Следните категории разходи са допустими като разходи за управление, при условие че разходът е съразмерен и необходим:

- (а) разходи, които са пряко свързани с изготвянето на програмата, включително разработването на проекта на програмата, рамката с резултатите и консултациите със заинтересуваните лица;
- (б) подготовката на изпълнението на програмата, включително разработването на процедури за избор на проекти и финансови потоци;
- (в) подпомагане на евентуалните кандидати и Организатори на проекти за спазване на изискванията, зададени от Програмният оператор за проектни заявления и/или изпълнението на проекти;
- (г) избор на проекти, включително разходи за експерти и срещи, и жалби;
- (д) проверка на извършените разходи, одобряване на плащания и прехвърляне на плащания към Организатори на проекти;
- (е) наблюдение на проекти и прегледи;
- (ж) одити и проверка на място на проекти;
- (з) дейности по популяризиране и информация, включително работа по покани за представяне на предложения и информационна работа по време на периода на кандидатстване, както и информационни събития за споделяне на опит и оценка на въздействието на програмата;
- (и) разходи, свързани със задължения за докладване пред Норвежкото министерство на външните работи, Националното координационно звено, Сертифициращия орган и/или Органа по нередностите;
- (й) изменения, свързани със създаването и управлението на банкови сметки, изисквани съгласно този Регламент или програмното споразумение, включително разходи за входящи и изходящи преводи;
- (к) режийни, изчислени в съответствие с параграф 1, букви а), б) или в) от член 8.5, в зависимост от случая, и при спазване на изискванията в параграф 6 от член 8.12;
- (л) разходи, свързани с работата на Комитета за сътрудничество в областта на програми в партньорство със субекти от държавите донори и разходи, свързани с работата на Програмния комитет, когато се изискват в рамките на програми, попадащи в програмната област „Научни изследвания“;
- (м) разходи, свързани със засилването на двустранните отношения; и
- (н) дейности, насочени към засилване на сътрудничеството и обмен на опит и най-добри практики между Програмните оператори и подобни субекти в рамките на държавите бенефициери и/или Норвегия, и/или международни организации.

5. Програмните оператори в рамките на програмна област „Гражданско общество“ могат, за да изпълнят задължения, свързани с изграждането на капацитет на сектора, да предложат по-висока горна граница за разходите за управление, но никога повече от 30% над горната граница, предвидена в параграф 2. Тази горна граница, ако бъде одобрена от Норвежкото министерство на външните работи, се предвижда изрично в програмното споразумение.

6. В случаи, в които изборът на Програмния оператор в държавата бенефициер е проведен посредством процедура за възлагане на обществена поръчка, Норвежкото министерство на външните работи може да реши в програмното споразумение, че стойността на договора ще бъде приета като разходи за управление вместо действително извършените разходи. Прилага се горната граница, посочена в параграфи 2 и 5.

7. Допустимостта на разходи по този член зависи от одобрението на програмата от Норвежкото министерство на външните работи.

8. В обосновани случаи на бюджетни ограничения и, по преценка на Норвежкото министерство на външните работи, на държавите бенефициери могат да бъдат изплащани извънредни авансови плащания за разходи, свързани с подготовката на програми.

Член 8.11

Техническа помощ за държавата бенефициер

1. Разходи, извършени от държави бенефициери във връзка с изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., са недопустими, освен доколкото са предвидени в този член и попадат в категориите, посочени в параграф 2.

2. Следните категории разходи могат да бъдат допустими разходи за техническа помощ при условията и ограниченията, предвидени в параграфи 3–10, при условие че разходът е съразмерен и необходим:

- (а) в случай на допълнителни системи за управление, които са специално създадени за Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., разходът във връзка с подготовката, оценката, финансовия поток и наблюдението на помощта, програмите и фонда за двустранните отношения;
- (б) разходи за подготовката и участието в ежегодни срещи с Норвегия и други срещи с Норвегия във връзка с предоставянето на помощта. Този разход може да включва и разходите за експерти и други участници, включително участници от трети държави, когато председателят счита присъствието им за съществено за ефективното осъществяване на помощта;
- (в) разходи за срещи и конференции, организирани от Националното координационно звено, Одитния орган, Органа по нередностите или Сертифициращия орган за споделяне на опит във връзка с изпълнението, наблюдението, оценката, отчитането и одита на проекти, финансирани от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., включително разходи, свързани с път и настаняване на участници. Норвегия се приканва да участва в тези срещи или конференции;
- (г) разходи, свързани с действия за популяризиране и информация;
- (д) разходи, свързани с одити по член 5.5 и параграф 3 от член 5.7;
- (е) разходи, свързани с проверките на място на програми и проекти;
- (ж) разходи, свързани с прегледи и оценки;
- (з) разходи, свързани с техническа помощ за прилагането на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г., извършени през 12-те месеца, следващи крайната дата на допустимост за тази техническа помощ; и
- (и) разходи, свързани с подготовката на прилагането на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г.

3. Разходите в държавата бенефициер за заплати, социалноосигурителни вноски и други законоустановени разходи, са допустими само в следните случаи:

- (а) държавни служители или други обществени служители, на които временно е възложено, с надлежно документирано решение на компетентния орган, да изпълняват задачи по параграф 2 по изключение и в допълнение;
- (б) друг персонал, нает да изпълнява задачи по параграф 2.

4. Приносите от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за разхода по параграф 2 не могат

да надхвърлят 1.5% от общия принос за съответната държава бенефициер, с изключение на държави бенефициери, получаващи 2% или по-малко от общия финансов принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., където Норвежкото министерство на външните работи може да одобри по-висок размер.

5. Сумата се определя в споразумение за техническа помощ между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено. Образецът на споразумение за техническа помощ се съдържа в Анекс 7.

6. Националното координационно звено координира използването на техническата помощ. Веднага след подписването на Меморандума за разбирателство, то предоставя на Норвежкото министерство на външните работи бюджет за целия период на изпълнение, включително подробен бюджет за първата календарна година. Когато Националното координационно звено получи подкрепа за техническа помощ и по Норвежкия финансов механизъм и по Финансовия механизъм на ЕИП, то изготвя един бюджет, обхващащ техническата помощ от двата механизма.

7. Първата дата на допустимост за подкрепа по този член е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство със съответната държава бенефициер. Ако подкрепата за техническа помощ е получена и по Норвежкия финансов механизъм, и по Финансовия механизъм на ЕИП, първата дата за допустимост на което и да е финансиране за техническа помощ е датата на последния подпис на съответния Меморандум за разбирателство, който е подписан първи.

8. Независимо от параграф 1, разход по буква и) от член 8.11.2 може да е допустим към датата, на която Норвежкото министерство на външните работи е уведомено за определянето на органа, отговорен за преговорите по Меморандума за разбирателство от държавата бенефициер. Извършен разход е допустим, при условие че е подписан Меморандумът за разбирателство.

9 Крайната дата на допустимост на разход по техническа помощ е 31 август 2025 г.

10. Членове 6.11 и 6.12 и Глава 9 се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо техническа помощ. Заключителният доклад за програмата за техническа помощ се представя не по-късно от 15 ноември 2025 г.

Член 8.12 **Доказателство за разход**

1. Разходи, извършени от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори, се подкрепят с получени фактури или алтернативно – със счетоводни документи с равностойна доказателствена стойност.

2. Когато се изпълняват дейности в рамката на процедури по възлагане на обществена поръчка, плащанията от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори се подкрепят от получени фактури въз основа на подписаните договори. Във всички други случаи, плащанията от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори се обосновават с разход, реално платен от съответните субекти при изпълнението на проекта.

3. В съответствие с отговорността на Програмния оператор да провери обявения разход, в договора по проекта и партньорското споразумение, когато е уместно, се излагат изисквания за представянето на доказателство за разходи. Доказателството за разходи, което трябва да бъде представено, може да бъде под формата на получени фактури или счетоводни документи с равностойна доказателствена стойност. Алтернативно, организаторите на проекти и проектните партньори могат да решат да представят доказателства за разходи чрез докладите, описани в параграф 4. Програмният оператор може да ограничи тази опция до международни организации или техни органи или агенции и проектни партньори, чието основно местоположение е извън държавата бенефициер.

4. Доклад от независим одитор, квалифициран да извършва предвидени в закона одити на

счетоводни документи, удостоверяващ, че претендираните разходи са извършени в съответствие с този Регламент, националното право и съответните национални счетоводни практики, се приемат, при условията на параграф 3, като достатъчно доказателство за извършен разход. Доклад, издаден от компетентен и независим обществен служител, признат от съответните национални органи, като имащ възможност за контрол върху бюджета и финансите на субекта, извършващ разходите и който не е бил включен в подготовката на финансовите отчети, удостоверяващ, че претендираните разходи са извършени в съответствие с този Регламент, съответните правни и национални счетоводни практиките също се приема, при условията на параграф 3, като достатъчно доказателство за извършен разход.

5. При поискване от Норвежкото министерство на външните работи или Службата на главния одитор на Норвегия, Организаторът на проекта или проектният партньор предоставя достъп на подкрепящите документи, на основание на които е издаден докладът по параграф 4. При поискване от Одитния орган, Организаторът на проект или проектният партньор, намиращ се в рамките на съответната държава бенефициер, предоставя достъп до подкрепящите документи, на основание на които е издаден докладът по параграф 4.

6. Режийните, установени съгласно параграф 1, букви б), в) и г) от член 8.5, не трябва да бъдат подкрепени от доказателство за разход.

7. Когато проектният грант е под формата на еднократна обща сума или стандартни таблици на единичните разходи, доказателството за разход се ограничава до доказателство за съответните единици.

Член 8.13

Период на допустимост на разходите в проекти

1. Освен ако в програмното споразумение, споразумението за изпълнение по програма или договора по проекта е предвидена по-късна дата, извършеният разход е допустим за помощ към датата, на която Програмният оператор реши кои проекти да бъдат подкрепени. Програмният оператор определя в същото решение крайната дата на допустимост, която е не по-късно от една година след планираното приключване на проекта или датата по параграф 3, в зависимост от това кое настъпва по-рано.

2. Първата и крайната дата на допустимост на всеки проект се посочва в договора по проекта за този проект. Първата дата на допустимост на който и да е предварително определен проект е не по-рано от датата, на която Националното координационно звено уведоми Норвежкото министерство на външните работи за положителна оценка на предварително одобрения проект от Програмния оператор в съответствие с параграф 3 от член 6.5.

3. Разходи, извършени след 30 април 2024 г., не са допустими.

4. Ако даден проект не е приключен на неговата крайна дата на допустимост, Програмният оператор гарантира предоставянето на средства за своевременно приключване на проекта. Ако тези средства не могат да бъдат гарантирани, Програмният оператор възстановява на Норвежкото министерство на външните работи неговия финансов принос за проекта. Ако на крайната дата на допустимост, са приключени явно установими и жизнеспособни компоненти на проекти, Норвежкото министерство на външните работи може да извърши пълен или частичен отказ от своето право на възстановяване.

Член 8.14

Устойчивост на проекти

1. Програмният оператор гарантира, че проектите, които включват инвестиция в недвижим имот и/или земя (включително реновиране) трябва да работят поне пет години след одобрението на

Програмният оператор на доклада за приключване на проекта и че недвижимият имот и/или земята се използва за целта на проекта, както е описано в договора по проекта.

2. За други проекти, периодът на минимална работа след приключване се определя от Програмният оператор, описва се в поканата за представяне на предложения и се включва в проектния договор. Определянето на този период се ръководи от целта да се подпомогне устойчивостта на проекта и да се гарантира, че финансовата подкрепа, предоставена на проекта, генерира максимални облаги за неговата целева група и крайни бенефициери.

3. Държавата бенефициер и Програмният оператор гарантират, че организаторът на проекта запазва приноса от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., само ако проектът е в съответствие с параграфи 1 и 2.

Член 8.15 **Обществени поръчки**

1. Приложимото национално законодателство и законодателство на Европейския съюз относно обществените поръчки трябва да бъдат спазвани на всяко ниво от изпълнението на програмите и проектите.

2. Организатор на проект, който получава 50% или повече от допустимия разход по проекта като проектен грант от програма по Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., изпълнява своята обществена поръчка за този проект в съответствие с националното законодателство в областта на обществените поръчки, така сякаш организаторът на проекта е бил възложител съгласно точка 1 от член 1 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО, където размерът на договора е на или над праговете на Европейския съюз, определени за обществени поръчки. Този параграф се прилага съответно (*mutatis mutandis*) за проектни партньори.

3. В случаи, в които договори, сключени като част от изпълнението на Програмата, падат под праговете на Европейския съюз, зададени за обществена поръчка, или извън обхвата на приложимите закони в областта на обществените поръчки, в съответствие с принципа на пропорционалност, възлагането на такива договори (включително процедурите преди възлагане) и условията на тези договори трябва да бъдат в съответствие с най-добрите икономически практики, включително отчетност, да позволяват пълна и лоялна конкуренция между потенциалните доставчици, например чрез ефективно сравняване на цени, и да гарантират оптималното използване на ресурси от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

4. Най-високите етични стандарти, както и избягване на какъвто и да е конфликт на интереси, се съблюдават по време на възлагането и изпълнението на договорите. Програмният оператор гарантира прилагането на адекватни и ефективни средства за предотвратяване на незаконни ли корупционни практики. Не могат да се приемат никакви предложения, подаръци, плащания или облаги от какъвто и да е вид, които пряко или косвено биха се тълкували или биха могли да се тълкуват като незаконна или корупционна практика, напр. като склоняване или награда за възлагането или изпълнението на договори за обществена поръчка.

5. Програмният оператор гарантира, че протоколите за възлагането и изпълнението на договори се съхраняват поне три години след закриването на програмата и при поискване се предоставят на Норвежкото министерство на външните работи.

Член 8.16 **Държавна помощ**

Националното координационно звено гарантира, че всяка публична подкрепа по Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. е в съответствие с процесуалните и материалноправните

правила за държавна помощ, приложими към момента, в който се предоставя обществената подкрепа. Националното координационно звено гарантира чрез споразумението за изпълнение по програма, че Програмният оператор поддържа писмени записи на всички оценки, касаещи спазване на правилата за държавна помощ, по-специално решения за предоставяне на грантове и за определяне на размери на грантове, и предоставя тези протоколи на Норвежкото министерство на външните работи при поискване. При никакви обстоятелства никое действие или бездействие на Норвежкото министерство на външните работи не се счита за означаващо положителна оценка на това спазване.

Глава 9

Финансово управление

Член 9.1

Общи правила за плащанията

1. Плащанията към програми се извършват, когато са изпълнени всички съответни условия за плащания, предвидени в програмното споразумение и този Регламент. Извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, могат да се одобряват от Норвежкото министерство на външните работи, в съответствие с параграф 8 от член 8.10.
2. Плащанията към програми са под формата на авансови плащания, междинни плащания и плащания на окончателния остатък. Без с това да се засяга параграф 3, те се извършват към посочената сметка на държавата бенефициер. При условията на разпоредби в противния смисъл в националното право, държавата бенефициер гарантира предоставянето на плащания, получени от Норвежкото министерство на външните работи, на Програмния оператор в срок от 15 работни от получаването на плащането.
3. Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено могат да се съгласят да прехвърлят плащания директно от Норвежкото министерство на външните работи по посочената сметка на Програмния оператор.
4. Норвежкото министерство на външните работи може да задържи до 10% от разпределението от разхода за управление към програмата. Задържаната сума не се плаща докато Норвежкото министерство на външните работи не одобри заключителния доклад за програмата.
5. Плащанията по програми се изчисляват, като се използва ставката за съвместно финансиране, предвидена в програмното споразумение. Прилага се принципът на съразмерно финансиране, което означава, че плащанията по програмния грант от Норвежкото министерство на външните работи се съчетават в срок от един месец чрез плащане от субекта или субектите, отговорни за предоставяне на съвместното финансиране.
6. В случай на несъответствия в плащанията, които се дължат на грешки при закръгляване и които заедно не надвишават 50 евро, съответните суми се вземат предвид при изчислението на окончателния остатък по член 9.4.1.
7. Плащанията на проектния грант към Организаторите на проекти могат да са под формата на авансови плащания, междинни плащания и плащания на окончателния остатък. Нивото на авансовите плащания и механизмът за прихващането им се предвиждат в програмното споразумение.

Член 9.2

Авансови плащания

Авансовите плащания са част от програмния грант, необходими за покриване на неговия дял от обосноващите прогнозни програмни разходи докато първото междинно плащане по параграф 1 от член 9.3 стане дължимо. Максималното авансово плащане се залага в програмното

споразумение. Авансовото плащане се извършва, когато са изпълнени съответните условия в програмното споразумение и този Регламент.

Член 9.3 **Междинни плащания**

1. Отчетните периоди през всяка календарна година са, както следва:

- (а) 1 януари – 30 юни за действително извършения разход и 1 ноември – 30 април за предложения разход;
- (б) 1 юли – 31 декември за действително извършения разход и 1 май – 31 октомври за предложения разход.

2. Междинните плащания се извършват въз основа на междинен финансов доклад, представен от Програмния оператор във формат, предоставен от Норвежкото министерство на външните работи, удостоверен от Сертифициращия орган в съответствие с член 5.4, и одобрен от Норвежкото министерство на външните работи.

3. Без с това да се засяга параграф 10 и при спазване на бюджетните разпределения на Норвегия, междинните плащания от Норвежкото министерство на външните работи се извършват до следните дати на плащане: 15 април и 15 октомври. Ако дата на плащане се пада в почивни дни или официален празник в ЕАСТ, плащането се извършва на следващия работен ден в ЕАСТ.

4. Междинните финансови отчети се получават от Норвежкото министерство на външните работи по следния график:

- (а) на или преди 15 март за плащания, дължими до 15 април;
- (б) на или преди 15 септември за плащания, дължими до 15 октомври.

5. Плащане, базирано на междинен финансов отчет, получен след датата на падежа му, но на или преди следващия падеж, посочен в параграф 4, се дължи както ако отчетът е бил получен на следващия му падеж. Ако междинен финансов отчет не е бил получен в срок от дванадесет месеца от края на отчетния период, през който е извършен разходът от Програмния оператор, разходът за този период се обявява за недопустим и се отменя.

6. Междинните финансови отчети включват:

- (а) справка за действително извършения разход през отчетния период, предхождащ датата на плащане; и
- (б) справка за предложен разход за отчетния период, непосредствено следващ датата на плащане.
- (в) информация за напредъка в постигането на резултатите и постиженията, в зависимост от случая.

7. Действително извършеният разход за последния отчетен период се отчита в заключителния доклад за програмата.

8. Когато бъде предоставен междинният финансов отчет, Норвежкото министерство на външните работи проверява дали той е в правилната форма и дали са изпълнени условията за плащане. Ако тази проверка е с положителен резултат, междинните плащания се прехвърлят не по-късно от датите на плащане по параграф 3.

9. Междинните плащания принципно се състоят от предложения разход за съответния отчетен период, намален с очаквания паричен остатък при започването на този период за предложения разход. Норвежкото министерство на външните работи може измени размера на междинното плащане, ако предложените разходи се считат за неоснователни. Норвежкото министерство на външните работи незабавно предоставя на Националното координационно звено,

Сертифициращия орган и Програмния оператор обосновават на изменението.

10. Ако резултатът от проверката по параграф 8 е отрицателен, Норвежкото министерство на външните работи, Националното координационно звено и Програмният оператор в тясно сътрудничество отстраняват недостатъците. Норвежкото министерство на външните работи може да задържи временно междинни плащания докато тези недостатъци бъдат отстранени. Когато Норвежкото министерство на външните работи, след получаване на цялата необходима информация, е достигнало до положителен резултат от проверката на междинния финансов отчет, то освобождава дължимото плащане на първата възможна дата за плащане или когато смете за необходимо след тази проверка, освен ако Норвежкото министерство на външните работи реши да използва правните средства за защита, предвидени в Глава 13.

Член 9.4

Плащане на окончателния остатък

1. Окончателният остатък е:

- (а) общият отчетен допустим разход на програмата, като взема предвид които и да е предходни изплащания и сумите, по параграф 6 на член 9.1,
- (б) намалени със следните суми:
 - (i) общите авансови и междинни плащания по програмата от Норвежкото министерство на външните работи;
 - (ii) което и да е съфинансиране от източници, различни от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.;
 - (iii) общата лихва, начислена до датата на заключителния доклад за програмата; и
 - (iv) които и да е средства, възстановени от Организатори на проекти на Програмния оператор, които не са платени на други проекти или възстановени на Норвежкото министерство на външните работи.

2. Делът на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. от окончателния остатък е окончателният баланс по параграф 1, умножен по размера на програмния грант.

3. Окончателният остатък се изчислява и отчита във финансовия анекс към заключителния доклад за програмата в съответствие с насоките, приети от Норвежкото министерство на външните работи).

4. Който и да е окончателен остатък, дължим на Програмния оператор, се прехвърля от Норвежкото министерство на външните работи не по-късно от един месец след одобрението от Норвежкото министерство на външните работи на заключителния доклад за програмата.

5. Който и да е окончателен остатък, дължим на Норвежкото министерство на външните работи, се възстановява на Норвежкото министерство на външните работи в рамките на същия срок. Всяка лихва, начислена върху банковата сметка на Програмния оператор между датата на заключителния доклад за програмата и датата на възстановяване, се включва във възстановяването.

Член 9.5

Прогноза за очакваните заявления за плащания

Най-късно до 20 февруари, 20 април, 20 септември и 20 ноември всяка година, Сертифициращият орган изпраща на Норвежкото министерство на външните работи, във формат, предоставен от Норвежкото министерство на външните работи (Анекс 8), обоснована прогноза за очакваните заявления за плащания от държавата бенефициер.

Член 9.6

Използване на еврото

1. Сумите, посочени в програми, междинни финансови отчети, годишни доклади за програмата и заключителни доклади за програмата, са в евро. Програмните грантове и плащания от Норвежкото министерство на външните работи към субекти в държавата бенефициер, се деноминират и извършват в евро. Сумите се закръглят до най-близкото евро.
2. Програмните оператори в държавите бенефициери, които не са приели еврото като тяхната валута на датата на заявление за плащане, конвертират в евро сумите на разхода, извършен в тяхната национална валута. Тази сума се конвертира в евро, като се използва месечният счетоводен обменен курс на Европейската комисия през месеца, в който разходът е регистриран в отчетите на Програмния оператор на съответната програма.
3. Когато еврото стане валутата на държавата бенефициер, процедурата по конвертиране, посочена в параграф 2, продължава да се прилага спрямо всички разходи, отбелязани в сметките от Програмния оператор преди тази дата.
4. Независимо от валутата, която се използва от държавата бенефициер за изпълнение на програмите и проектите, включително валутата на договора по проекта, нито държавите донори, Норвежкото министерство на външните работи не отговаря за загуби, произтичащи от колебания в обменните курсове.

Член 9.7

Лихва

1. Всяка лихва, генерирана върху следните банкови сметки, се счита за ресурс за Норвежкото министерство на външните работи:
 - (а) сметки, държани в държавата бенефициер, в които се водят средства от Норвежкото министерство на външните работи, докато бъдат прехвърлени на Програмните оператори; и
 - (б) сметки, създадени от Програмния оператор съгласно параграф 1, буква м) от член 5.6 за средства, предназначени за предоставяне на повторни субсидии.
2. Сертифициращият орган обявява ежегодно, като част от междинния финансов отчет по член 9.3.1, буква б), пред Норвежкото министерство на външните работи, всяка лихва, начислена върху сметките по буква б) от параграф 1. В случай на техническа помощ, Сертифициращият орган обявява ежегодно пред Норвежкото министерство на външните работи, като част от междинния финансов отчет по член 9.3.1, буква б), и всяка лихва, начислена върху сметките по буква а) от параграф 1. Сертифициращият орган проверява дали е вярна обявената лихва. Начислена лихва се взема предвид за изчислението на окончателния остатък по член 9.4.1.
3. Държавите бенефициери, които не са приели еврото като своя валута и използват сметки в национална валута, конвертират начислената лихва в евро, като използват средноаритметичната стойност на месечните счетоводни обменни курсове на Европейската комисия.

Член 9.8

Прозрачност и наличност на документи

1. Държавата бенефициер осигурява одитна следа за финансовите приноси от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., която позволява:
 - (а) равняване на разхода, удостоверен от Сертифициращия орган, в междинните финансови отчети и заключителния доклад за програмата и оригиналните подкрепящи документи, държани на различните административни нива и/или от Програмния оператор, Организатора на проекта и неговите партньори; и

- (б) проверка на разпределението и прехвърляне на разполагаемите финансови приноси по Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и национални финансови приноси.
2. Държавата бенефициер гарантира, че всички подкрепящи документи по отношение на разходите и одитите по съответната програма, се водят или под формата на оригинали или във версии, които са заверени като съответстващи на оригиналите на общоприети носители на данни.
3. Документите са на разположение на Норвежкото министерство на външните работи и Службата на главния одитор на Норвегия за период от поне три години след одобрението от Норвежкото министерство на външните работи на заключителния доклад за програмата.

Глава 10 **Оценки**

Член 10.1

Отговорности на държавите бенефициери

1. Държавата бенефициер извършва оценки на всички програми. Тя представя своя план за оценка в първия Стратегически доклад.
2. Държавите бенефициери осигуряват необходимите ресурси за извършване на оценките, както и наличност на всички процедури за създаване и събиране на необходимите данни.
3. Оценката се извършва от експерти или институции, независими от Националното координационно звено, Сертифициращия орган и Програмния оператор в съответствие с насоките, приети от Норвежкото министерство на външните работи.
4. Оценъчният доклад се изготвя в съответствие с насоките, издадени от Норвежкото министерство на външните работи. Публикуват се окончателният доклад и обобщение за обществеността.

Член 10.2

Роля на Норвежкото министерство на външните работи

1. Норвежкото министерство на външните работи може да извършва оценки, свързани с общите цели на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., цели на програмните области или оценки на цялостния принос на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за отделна държава бенефициер.
2. Норвежкото министерство на външните работи може, в консултации с въпросната държавата бенефициер, да извършва оценки на текущи или завършени програми, за да оцени действителните и/или очаквани ефекти на ниво резултати, в съответствие с насоките, приети от Норвежкото министерство на външните работи.
3. Оценъчният доклад се изготвя в съответствие с насоките, издадени от Норвежкото министерство на външните работи. Публикуват се окончателният доклад и обобщение за обществеността.

Глава 11

Външно наблюдение и одити

Член 11.1

Външно наблюдение

Без с това да се засяга наблюдението, извършвано от Националното координационно звено или Програмния оператор, Норвежкото министерство на външните работи може да избере програми за външно наблюдение. Норвежкото министерство на външните работи информира

Националното координационно звено и Програмният оператор за всяко планирано наблюдение две седмици по-рано.

Член 11.2

Служба на главния одитор на Норвегия

1. Службата на главния одитор на Норвегия може да провежда одити на всички програми и проекти, финансирани от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., както и управлението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в държавата бенефициер. При поискване, представителите на държавите бенефициери придружават одиторите и им предоставят цялата необходима помощ.
2. Преди извършването на одит Службата на главния одитор на Норвегия, освен в спешни случаи, отправя двуседмично уведомление до Норвежкото министерство на външните работи и съответното Национално координационно звено.

Член 11.3

Одити и проверки на място, организирани от Норвежкото министерство на външните работи

1. Без с това да се засягат одитите, извършвани от Одитния орган, Норвежкото министерство на външните работи може да организира одити и проверки на място по програми и проекти, и да проверява ефективното функциониране на системите за управление и контрол в Държавата бенефициер. При поискване, представители на Националното координационно звено придружават упълномощените представители на Норвежкото министерство на външните работи и им предоставят цялата необходима помощ.
2. Освен в спешни случаи, Норвежкото министерство на външните работи отправя двуседмично уведомление до Националното координационно звено и съответния Программен оператор преди извършването на одит или проверка на място.
3. На Националното координационно звено и Програмния оператор се дава възможност да направят коментари по одитния доклад преди той да бъде завършен.

Член 11.4

Достъп

Лицата, които осъществяват одити или проверки на място съобразно тази Глава, получават, при поискване, своевременен, пълен и безпрепятствен достъп до цялата информация, документи, лица, места и съоръжения, публични или частни, които имат отношение към одита или проверката. Този достъп се подчинява на приложимите ограничения по националното законодателство на държавата бенефициер. Одиторите се ползват със същите права като тези, предоставени на еквивалентните органи на самата държава бенефициер.

Глава 12

Нередности

Член 12.1

Отговорности, свързани с нередностите

1. Държавата бенефициер и Програмният оператор полагат всички възможни усилия да предотвратят, установят и сведат до нула ефектите от всякакви случаи на нередности. По подобен начин, всякакви подозирани и действителни случаи на нередности се разследват своевременно и ефективно, и се отстраняват надлежно, включително се правят финансови корекции, които може

да са необходими.

2. Ненадлежно платени суми се възстановяват в съответствие с програмните споразумения и този Регламент.

Член 12.2

Определение на нередностите

Нередовност означава всякакво нарушение на:

- (а) правната рамка на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., посочена в член 1.5;
- (б) всякакви разпоредби на правото на Европейския съюз; или
- (в) всякакви разпоредби на националното право на държавата бенефициер,

които засягат който и да е етап от изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в държавата бенефициер, в частност, но не само изпълнението и/или бюджета на която и да е програма, проект или други дейности, финансирани от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.

Член 12.3

Институции, които отговарят за докладването

1. Органът по нередностите се определя и договаря в Меморандума за разбирателство.
2. Нередностите, както и всякакви мерки, предприети от компетентните национални органи за предотвратяване, установяване, разследване или отстраняване на нередности, се докладват от Органа по нередностите на Норвежкото министерство на външните работи в съответствие с този Регламент и във формат, предвиден от Норвежкото министерство на външните работи (Анекс 9).
3. Програмният оператор докладва на Органа по нередностите за всички нередности, тяхното разследване и предприетите мерки за отстраняването им. Програмният оператор осъществява тясно сътрудничество с Органа по нередностите, за да осигури бързо, точно и пълно докладване на нередностите на Норвежкото министерство на външните работи.

Член 12.4

Регистър на нередностите

Органът по нередностите поддържа регистър на всички нередности и при поискване от Норвежкото министерство на външните работи предоставя информация за нередностите в срок от един месец.

Член 12.5

Докладване на нередности

1. Органът по нередностите незабавно докладва на Норвежкото министерство на външните работи всички подозирани и действителни случаи на нередности, когато е налице някое от следните хипотези:

- (а) те включват твърдения за действие или бездействие, което съставлява престъпление по националното законодателство на държавата бенефициер, като корупция, измама, подкуп или присвояване;
- (б) те посочват наличието на сериозен случай на неправилно управление, което засяга използването на финансовия принос на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.; или

- (в) те представляват непосредствена опасност за успешното завършване на проекта, поради размерите им спрямо общите разходи по проекта, тежестта им или друга причина.
2. За нередности, различни от посочените в параграфи 1 и 3, Органът по нередностите представя, в рамките на два месеца от края на всяко тримесечие, на Норвежкото министерство на външните работи доклад, който описва всякакви подозирани или действителни случаи на нередности, открити през това тримесечие. В случай че няма нередности за докладване по време на тримесечието, Органът по нередностите информира Норвежкото министерство на външните работи за този факт.
3. Освен ако не е поискано от Норвежкото министерство на външните работи, следните случаи на нередности по проекти не е необходимо да бъдат докладвани:
- (а) случаи, когато нередовността се състои само в неизпълнението на проект, изцяло или отчасти, поради несъстоятелност на Организатора на проекта;
- (б) случаи, които са установени и коригирани от Програмния оператор, Националното координационно звено или Сертифициращ орган в хода на проверката на декларираните разходи;
- (в) случаи, свързани със сума под 2 000 евро от приноса от Норвежкия финансов механизъм и Финансовия механизъм на ЕИП. В случай на нередности, свързани с неспазване на правила за обществените поръчки, тази сума се отнася за цялата стойност на договора, засегнат от нередността.
4. Параграф 3 се отнася, съответно (*mutatis mutandis*), към дейности, финансирани от фонда за двустранните отношения.
5. Параграф 3 не се отнася за нередности, които се докладват незабавно съгласно параграф 1, или нередности, предшестващи несъстоятелност.

Член 12.6

Докладване на напредъка относно вече докладвани нередности

1. Заедно с всеки доклад за нови нередности, посочени в параграф 2 на член 12.5, Органът по нередностите докладва на Норвежкото министерство на външните работи за постигнатия напредък при разследването и отстраняването на предишните докладвани нередности.
2. В случай че няма напредък за отчитане по този член, Органът по нередностите информира Норвежкото министерство на външните работи за този факт в срока, посочен в параграф 2 от член 12.5.

Член 12.7

Механизъм за оплаквания

1. Държавата бенефициер създава механизъм за оплаквания, който да може ефективно да обработва и да взема решения по оплаквания за подозирано неспазване на принципите на добро управление във връзка с изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. в съответната държава бенефициер. При поискване от Норвежкото министерство на външните работи, държавата бенефициер проверява оплакванията, получени, от Норвежкото министерство на външните работи. При поискване, държавата бенефициер информира Норвежкото министерство на външните работи за резултатите от тези проверки.
2. Информацията за това как се подава оплакване се поставя по видим начин на уебсайта на Националното координационно звено, посочен в параграф 2, буква в) от член 3.2.
3. Държавата бенефициер незабавно докладва на Норвежкото министерство на външните работи за всякакви оплаквания, свързани с подозирани нередности, посочени в параграф 1 от член 12.5.

Оплаквания, които включват подозрение за други нередности, се съобщават на Норвежкото министерство на външните работи в докладите, посочени в параграф 2 от член 12.5 и член 12.6. Норвежкото министерство на външните работи, когато е относимо, получава консултация за подходящия отговор.

Глава 13

Спиране на плащания, финансови корекции и възстановяване

Член 13.1

Спиране на плащания

1. Норвежкото министерство на външните работи може да реши да спре плащания, при наличие на едно или повече от следните обстоятелства:

- (а) условията за плащания в съответствие с Глава 9 не са изпълнени;
- (б) достоверна информация посочва, че напредъкът по програмата не е в съответствие с програмното споразумение;
- (в) не са предоставени доклади, посочени в член 6.11 и Глава 12 или каквато и да е друга поискана информация, или тези доклади включват непълна информация;
- (г) достъпът, изискван по Глава 11 и програмното споразумение, е ограничен;
- (д) финансовото управление на програмата не е било в съответствие с общоприетите счетоводни принципи;
- (е) ако разбере за подозирани или действителни случаи на нередности, или такива случаи не са били докладвани, разследвани или отстранени по подходящ начин;
- (ж) счита се, че изпълнението на програмата е в нарушение на националното право или правото на Европейския съюз;
- (з) настъпи фундаментална промяна в обстоятелства и посочените обстоятелства съставляват съществена основа за финансовия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. към програмата;
- (и) ако научи за неправилно представяне на факти в каквато и да е информация, дадена от или от името на Националното координационно звено, Сертифициращия орган или Програмният оператор, което засяга, пряко или непряко, изпълнението на програмното споразумение;
- (й) открита е процедурата по член 13.4; или
- (к) някое друго задължение, уговорено в програмното споразумение или този Регламент, не е спазено от Националното координационно звено, Сертифициращия орган или Програмния оператор.

2. Норвежкото министерство на външните работи може да реши да спре плащания по програма, ако някое от условията в букви б), г), д), е) или ж) от параграф 1 е приложимо съответно (*mutatis mutandis*) за който и да е от проектите по тази програма и Програмният оператор не е предприел подходящите и необходими мерки да разследва, и когато е подходящо, да отстрани тези недостатъци, или да предотврати загуба на средства. Спирането поради недостатъци в проекти следва да е пропорционално на обхвата и степента на нарушението.

3. Освен при изключителни случаи, Националното координационно звено и Програмният оператор следва да получат възможност да дадат становищата си преди Норвежкото министерство на външните работи да вземе решение за спиране на плащания. Решението за спиране на плащания следва да бъде обосновано и да влезе в сила незабавно. Националното координационно звено и Програмният оператор се уведомяват не по-късно от седем работни дни от датата на решението.

4. Националното координационно звено и/или Програмният оператор могат по всяко време да представят документи или други относими доказателства, и да поискат Норвежкото министерство на външните работи да преразгледа решението си за спиране на плащания.

5. Когато Норвежкото министерство на външните работи установи, че условията за спиране вече не са приложими, той следва да вземе решение за продължаване на плащанията.

Член 13.2

Финансови корекции

1. Норвежкото министерство на външните работи може да направи финансови корекции въз основа на критериите в член 13.3, които съставляват отмяна на целия или част от финансовия принос на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. към програмата или въпросната държава бенефициер.

2. Когато бъде направена финансова корекция по проект в съответствие с параграф 1 или член 12.1, финансовият принос не може да бъде повторно използван за този проект. Отмененият финансов принос може да бъде използван повторно по програмата за проекти, различни от проектите които са били предмет на корекцията.

3. Финансовите приноси, отменени в съответствие с параграф 1 или с член 12.1, свързани с фонда за двустранните отношения, техническа помощ или разходите за управление на програма, могат да бъдат използвани отново в рамките на същата бюджетна функция за разходи, различни от тези, които са били предмет на корекцията.

4. Когато бъде направена финансова корекция за системна нередност или нередност, свързана със системите за управление и контрол в рамките на програма, финансовият принос не може да бъде използван повторно за тази програма.

5. Финансовите приноси, които съгласно параграф 4 не могат да бъдат използвани за същата програма, се разпределят в съответствие с параграф 6 от член 6.9.

6. Финансовите приноси, които бъдат отменени и не бъдат преразпределени съгласно параграф 5 в рамките на съответния срок, се възстановяват на Норвежкото министерство на външните работи. Параграф 5 от член 13.5 се прилага за забавени възстановявания.

Член 13.3

Критерии за финансови корекции

1. Норвежкото министерство на външните работи може да прави финансови корекции съгласно член 13.2, ако са налице едно или повече от следните обстоятелства:

(а) съществува сериозен недостатък в системите за управление и контрол, създадени от държавата бенефициер за Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г., който поставя в риск финансовия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.;

(б) възникнало е сериозно нарушение на програмното споразумение;

(в) съществува сериозен недостатък в системите за управление и контрол на програмата, който поставя в риск финансовия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г.;

(г) разходите, отчетени в заверен междинен финансов отчет или в окончателния програмен доклад, са неправилни и не са били коригирани от Националното координационно звено или Програмният оператор преди изпращането на уведомлението съгласно параграф 1 от член 13.4; или

(д) Националното координационно звено и/или Програмният оператор не са спазили задължението си да разследват и/или да отстранят по подходящ начин нередностите по член

12.1 преди изпращането на уведомлението съгласно параграф 1 от член 13.4.

2. Норвежкото министерство на външните работи основава финансовите си корекции на индивидуални случаи на установени нередности, като взема предвид системното естество на нередността, за да определи дали да бъде приложена корекция с твърда ставка или екстраполирана корекция, или дали коригираната сума може да бъде основана на действителна сума, установена като неправилна.

3. При преценката на сумата на корекцията, Норвежкото министерство на външните работи, взема предвид естеството и тежестта на нередността и степента и финансовите последици на установените недостатъци.

Член 13.4 **Процедура**

1. Преди вземането на решението, посочено в параграф 1 от член 13.2, Норвежкото министерство на външните работи уведомява Националното координационно звено за намерението си да вземе такова решение. Уведомлението посочва причините за решението и съответните суми. Националното координационно звено може до два месеца от изпращането на уведомлението да предостави коментари, имащи отношение към планираното решение.

2. Когато Норвежкото министерство на външните работи предложи финансова корекция въз основа на екстраполиране или при твърда ставка, на Националното координационно звено следва да бъде дадена възможност да покаже, чрез проверка на документацията по случая, че действителната степен на нередност е била по-малка от оценката на Норвежкото министерство на външните работи. В съгласие с Норвежкото министерство на външните работи, Националното координационно звено може да ограничи обхвата на тази проверка до подходяща част или извадка от документацията по случая. Освен в надлежно обосновани случаи, времето, позволено за такава проверка, не следва да надвишава допълнителен период от два месеца след двумесечния период, посочен в параграф 1.

3. Норвежкото министерство на външните работи взема предвид всякакви доказателства, предоставени от Националното координационно звено в рамките на сроковете, посочени в параграфи 1 и 2. Във всеки момент преди решението по финансовите корекции, Националното координационно звено и Норвежкото министерство на външните работи могат да влязат в диалог с оглед осигуряване на това решението да бъде основано на точни и верни факти.

4. Националното координационно звено се уведомява за решението, посочено в параграф 1 от член 13.2 не по-късно от седем работни дни от датата на решението. Уведомлението посочва причините за решението.

Член 13.5 **Възстановяване**

1. Държавата бенефициер възстановява поисканата сума на Норвежкото министерство на външните работи в рамките на три месеца от решението, посочено в член 13.2.

2. Възстановяването от държавата бенефициер към Норвежкото министерство на външните работи не зависи от възстановяването от Програмния оператор или Организатора на проекта.

3. Норвежкото министерство на външните работи може да се откаже от всяка претенция, свързана с възстановяване от държавата бенефициер на средства, загубени поради нередности по проект, ако Националното координационно звено покаже, че загубата и обстоятелствата, свързани с нея, не се дължат на небрежно изпълнение или неизпълнение на задълженията на институциите, посочени в параграф 1 от член 5.2, и на задълженията на Програмния оператор, и Националното координационно звено, и Програмният оператор са взели всички разумни мерки да търсят

възстановяване на тези средства.

4. Ако Програмният оператор е частно лице и Националното координационно звено покаже, че е взело и взема подходящи мерки за възстановяване на средствата от Програмния оператор, Норвежкото министерство на външните работи може да реши да даде на държавата бенефициер до една година да възстанови поисканите средства. В такъв случай, Норвежкото министерство на външните работи може също да реши да допринесе с до 50% от разумните правни разходи, свързани с възстановяването на средства от Програмния оператор. За целта на този параграф, един Програмен оператор се счита за частно лице, когато по-малко от мнозинството от гласовете на заседанията на управителния му съвет са контролирани от публични институции, като държавни органи, държавни агенции или дружества, изцяло притежавани от такива органи или агенции.

5. Всяко забавяне във възстановяването води до възникване на лихва за забавено плащане, която започва да се начислява от деня на падежа до датата на действителното плащане. Размерът на тази лихва е един и половина процентни пункта над размера, прилаган от Европейската централна банка в основните ѝ операции по рефинансиране на първия работен ден от месеца, в който се пада падежът.

Член 13.6

Общо спиране на плащания към държава бенефициер

1. Норвежкото министерство на външните работи може, след консултации с Националното координационно звено с оглед постигането на решение, да спре всички плащания към държавата бенефициер, ако:

- (а) информация или документи, получени от или предоставени на Норвежкото министерство на външните работи, посочват присъствието на системни или широко разпространени недостатъци в управлението на финансовия принос от Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 в държавата бенефициер; или
- (б) искане за възстановяване, свързано с какъвто и да е вид помощ в държавата бенефициер, финансирана от Финансовия инструмент на ЕИП 1999–2003 г., Норвежкия финансов механизъм или Финансовия механизъм на ЕИП 2004–2009 г., Норвежкия финансов механизъм или Финансовия механизъм на ЕИП 2009–2014 г. или Норвежкия финансов механизъм или Финансовия механизъм на ЕИП 2014–2021 г., не е било изпълнено от държавата бенефициер.

2. Процедурите, посочени в параграфи 1, 3 и 4 от член 13.4 се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) към спирането на плащания по този член.

Глава 14

Заклучителни разпоредби

Член 14.1

Език

1. Всички съобщения между Норвежкото министерство на външните работи и Държавата бенефициер са на английски език.

2. Оригиналните документи (на езици, различни от английски език), изпратени до Норвежкото министерство на външните работи, следва да бъдат придружени от преводи на английски език. Държавата бенефициер носи пълна отговорност за точността на превода.

Член 14.2

Отговорност

1. Отговорността на Кралство Норвегия по отношение на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. е ограничена до предоставяне на финансов принос в съответствие с приложимите програмни споразумения.
2. Кралство Норвегия, Норвежкото министерство на външните работи или Европейската асоциация за свободна търговия, включително Офисът на Финансовия механизъм, няма да носят или поемат отговорност към държавата бенефициер, Програмните оператори, Организаторите на проекти, други получатели на грантове, или каквито и да е трети лица.

Член 14.3

Приложимо право и юрисдикция

1. Законите на Кралство Норвегия се прилагат спрямо сътрудничеството между Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. и държавите бенефициери, както и тълкуванието на програмното споразумение и този Регламент.
2. Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено се отказват от правата си да заведат иск, свързан с програмното споразумение пред който и да е национален или международен съд, и се съгласяват да разрешат този спор по приятелски начин.
3. Ако дадено искане за възстановяване до Норвежкото министерство на външните работи не бъде изпълнено от Координационното звено, или възникне спор, свързан с искането за възстановяване, който не може да бъде разрешен в съответствие с параграф 2, Страните могат да отнесат спора пред Окръжния съд на Осло (Oslo Tingrett).
4. Норвежкото министерство на външните работи може да претендира изпълнението на решение или съдебно разпореждане, получено в съответствие с параграф 3, в който и да е съд или подходящ орган в рамките на територията на Държавата бенефициер или в рамките на друга страна, където държавата бенефициер има активи.
5. Държавата бенефициер възлага на нейното Национално координационно звено правомощията да получава процесуални документи от нейно име.

Член 14.4

Изменения

1. Този Регламент може да бъде изменен с решение на Норвежкото министерство на външните работи.
2. Анексите към този Регламент могат да бъдат изменени с решение на Норвежкото министерство на външните работи.
3. Норвежкото министерство на външните работи може да приеме допълнителни насоки, каквито е необходимо, след консултации с държавите бенефициери.
4. Всяко съществено изменение в документите, посочени в параграфи 1–3, подлежи на предварително консултиране с държавите бенефициери. Норвежкото министерство на външните работи информира Националните координационни звена във възможно най-кратък срок за всякакви промени, направени в тези документи.

Член 14.5

Отказ

1. Норвежкото министерство на външните работи може в специфични случаи и в отговор на изключителни обстоятелства, да се откаже от прилагането на определени разпоредби от този

Регламент, неговите анекси или каквито и да е насоки, приети от Норвежкото министерство на външните работи, когато това е необходимо за постигането на резултатите на Финансовия механизъм и/или определена Програма. Не може да се извършва отказ по отношение на срока, посочен в параграф 3 от член 8.13.

2. Преди вземането на решение за прилагане на отказ, Норвежкото министерство на външните работи проверява дали изменение на въпросната разпоредба би било по-подходящо.

Член 14.6 **Влизане в сила**

Този Регламент влиза в сила в деня след приемането му от Норвежкото министерство на външните работи.